GILLETTE & L'ORÉAL,

WOMEN USA

Alabama • Alaska • Arizona • Arkansas • California
Colorado • Connecticut • Delaware

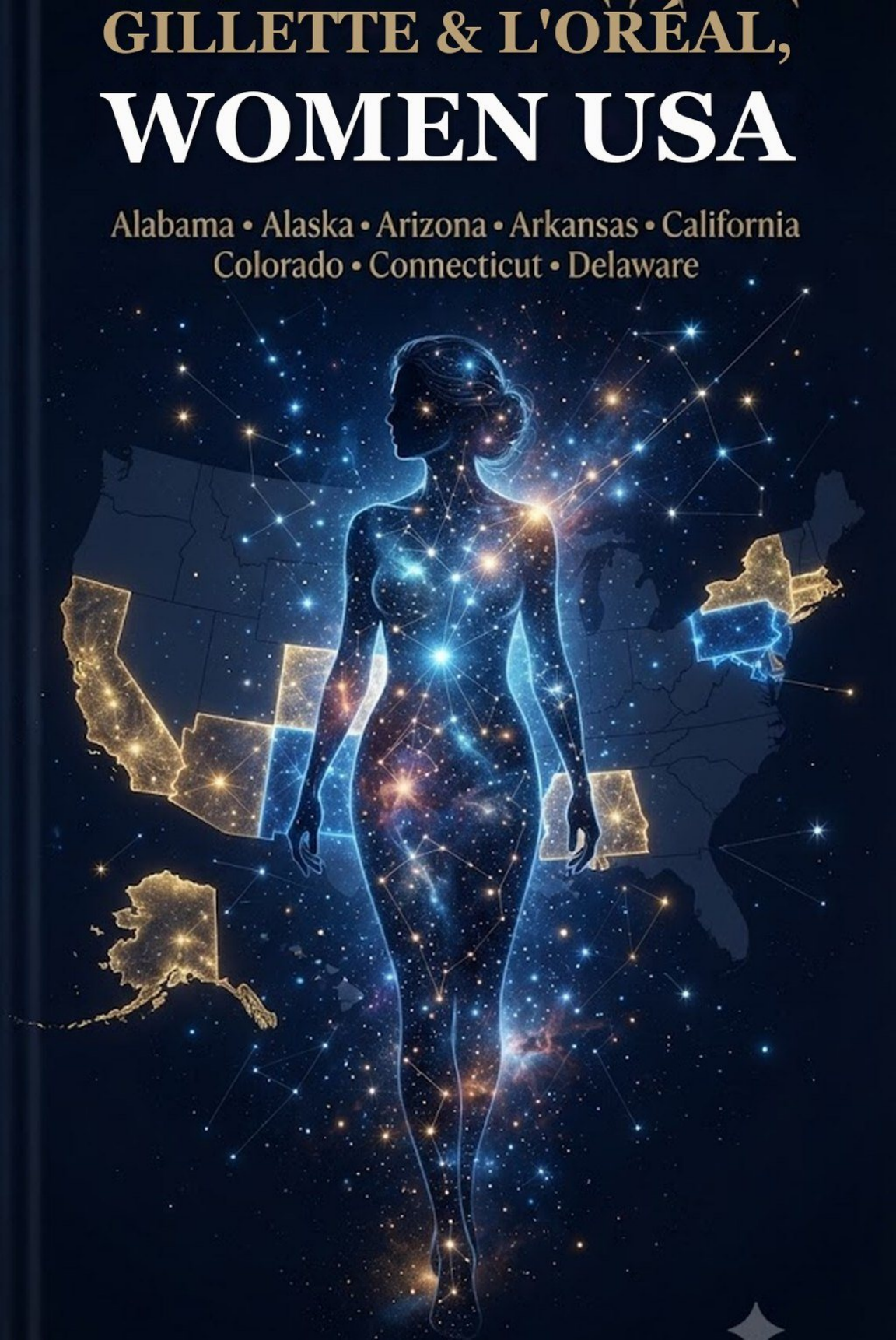

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. I

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 00

De eerste etappe van de Amerikaanse oversteek: Alaska, Arizona, Arkansas, Californië, Colorado, Connecticut, Delaware. Het opent met Hoofdstuk nul, de Arctische proloog die alle zes delen van de reeks gemeen hebben.

Hoofdstuk nul — gedeelde opening

Dit openingshoofdstuk is gemeenschappelijk voor alle zes delen van Women of the United States. Het staat hier volledig, en is ingeklapt zodat de reeks na elkaar gelezen kan worden zonder herhaling.

HOOFDSTUK NUL

Hier is de wereld geen gebied: ze is een grens. De Noordpool verwelkomt niet, vergeeft niet, laat geen ruimte voor fouten. Het wit heerst als een absolute macht, stil en zonder geheugen. Temperatuur is geen meteorologisch gegeven: ze is een roofdier. De nacht duurt maanden, verplettert gedachten, vervormt de contouren van mensen, slokt hun wil op.

De gemeenschappen zijn weinig talrijk, klein en gesloten. Inuit, Yupik, Arctische volken leven waar niemand zou kiezen te blijven. Hier is ieder individu onmisbaar voor het overleven van de groep. Ben je niet nuttig, dan word je een last. En wie een last wordt, verdwijnt in de stilte, in de sneeuw, in de logica van een omgeving die geen concessies doet.

De wetenschappelijke bases voegen er een ander soort kou aan toe: die van de hiërarchieën. Hier is een vrouw een zeldzame aanwezigheid, een afwijking die zich moet aanpassen of bezwijken.

Op deze plek bestaat het begrip “verdwijning” niet. Er is alleen het wit dat alles uitwist.

Inuit- en Yupikvrouwen

Het Arctische meisje wordt niet verwend: ze wordt voorbereid. Ze leert al vroeg de kou, de duisternis en de honger te weerstaan. Ze moet nuttig worden voor de clan, want hier is identiteit niet persoonlijk. Ze is functioneel. De vrouw draagt de last van gezin en gemeenschap: voedsel, vuur, kinderen, huiden, zorg. Niemand praat over rechten. Niemand praat over kwetsbaarheid. Depressie bestaat, maar ze heeft geen naam. Geweld bestaat, maar het heeft geen getuigen.

Vrouw van de wetenschappelijke bases

Opgeleid, bekwaam, gewend aan discipline. Ze komt als onderzoekster, technica en arts. Ze ontdekt al snel dat de Noordpool geen diploma’s erkent. Hier telt alleen mentale hardheid. Mannelijke hiërarchieën overheersen haar, en elk teken van zwakte wordt als zwakte uitgelegd. Het is een omgeving waarin kracht niet genoeg is: er is extreme zelfbeheersing nodig.

Westerse vrouw “van buiten”

Opgegroeid in vrijheid, komt ze aan in de overtuiging dat ze de kou kan overwinnen. Maar de plek breekt haar: eenzaamheid, piepkleine ruimtes, eindeloze stiltes. De bases zijn geen gemeenschappen, het zijn mechanismen. En een vrouw, binnen een mechanisme dat door mannen is ontworpen, moet vechten om niet te verdwijnen.

De reis naar de rand van de wereld

Mijn buurman, Antonio, die iedereen Nino noemde, praatte al jaren over de Noordkaap, de middernachtzon, de maanden zonder duisternis. Het was een droom die hij in zijn zak bewaarde, als iets onmogelijks. Op een ochtend in mei belde ik bij hem aan en zei alleen dit: “Pak je koffer. Over een uur ben ik terug. Over 30 dagen zijn we weer thuis.” Hij keek me aan, verrast, blij. Zijn vrouw vroeg bezorgd wat we van plan waren. “Een droom najagen”, antwoordde ik.

We stapten in de auto. Onze vrouwen keken ons aan alsof we gek waren. Maar deze reis was echt. Nino zat al vol vragen. “Waar gaan we heen? Hoeveel geld moet ik meenemen?” “Rustig maar”, zei ik tegen hem. “Over 54 uur zijn we er. Maar 5.000 km. We zitten in de nieuwe Range Rover. Geniet van de rit.”

Elke 300 km moest ik stoppen: hij, twaalf jaar ouder dan ik, had zijn eigen ritme. Ik had water en drinken; hij had koffie en lichamelijke behoeften. En hoe verder we kwamen, hoe meer hij over zijn leven vertelde. Dingen die ik nooit had geweten als die eindeloze weg er niet was geweest.

Twee mannen alleen in een auto die het altijd over vrouwen hebben. Hij had alleen zijn eigen vrouw gekend. Ik lachte. Ik stelde hem gerust: “Wij zijn net zo.”

Hij vroeg me hoe ik het volhield om bij mijn verstand te blijven terwijl ik 60 uur reed. Ik vertelde hem over Rusland, toen ik op mijn 22e 51 uur reed om een vrouw te ontmoeten die ik nog nooit had gezien. “Afstanden zijn geen grenzen”, zei ik tegen hem, “het zijn excuses. Ik heb er nooit gehad.”

De aankomst in het wit

We reden Noorwegen binnen. Een herberg langs de weg. Daar zouden we de auto achterlaten en per slee verdergaan.

De gids was ingepakt, ondoordringbaar. Toen ze haar bril afzette, ontdekte ik dat het een vrouw was. Een Noorse vrouw, zwijgzaam, direct, ijzig. Nino in het midden van de slee, zij voorop, ik met mijn 190 cm achteraan, als hekkensluiter.

Het was nog licht. Mijn horloge gaf de tijd aan, maar zei me niet of het nacht of ochtend was. Het was middernachtzon. We hadden de Noordkaap bereikt.

Nino huilde. Hij omhelsde me. Ik zei lachend tegen hem: “Pas op… straks denken de mensen nog dat we homo zijn.” We lachten, maar we stonden aan de rand van de wereld.

Toen kwam de vrieskou: –52 °C.

De toegang tot het echte Noordpoolgebied

Ze brachten ons naar een metalen container om ons om te kleden. Loodzware, gewatteerde pakken, gesloten met ingewikkelde ritsen.

Ik betaalde de gids. Nino werd ondergebracht in een iglo met een paar mannen; ik in een andere bij een gezin: een oude man, tussen de 70 en de 80, en drie vrouwen tussen de 30 en de 50.

Het was een gesloten wereld. Eenvoudig. Rauw.

De man hield zich afzijdig. De vrouwen hielden het tempo erin. En de wc was een heuveltje vijf meter van de iglo: de poep bevroor voordat hij de grond raakte. Mijn eerste plas werd een gele Arctische ster. Het was het Noorden dat me begroette.

De vrouw van middelbare leeftijd, Magi, sprak een beetje Engels. De rest waren gebaren, ogen, handen. De taal van de kou.

Toen ik niet zeker wist hoe ik het pak moest gebruiken, raakte zij, zonder erbij na te denken, mijn kruis aan om me een verborgen rits te wijzen. Er was geen kwade bedoeling, geen gêne: alleen functie. Overleven.

De drie dagen in de iglo

Ze brachten eten. Gerookte vis, rauwe vis, levertraan van kabeljauw, walvisbuik. En haaienballetjes. Er was geen keus. Er was geen alternatief. Het was wat de natuur geeft.

Toen dronk ik: een rode vloeistof. Ik dacht dat het wijn was. Het was gefilterd, gekookt, gezoet walvisbloed. Ik dronk het. Het gaf me een kracht die ik nooit eerder had gevoeld. Een oerenergie. Ik dacht dat het cocaïne was. Nee. Het was het Noorden dat het lichaam binnendrong.

De vrouwen keken naar me. De oude man ging op jacht. Ik rustte en dronk bloed. Drie dagen zonder telefoon, internet, computer, zonder Nino. Alleen ik en zij.

Er was geen nacht. Alleen licht, vuur, ijs en adem.

De drie vrouwen gingen liggen om te slapen. Ik zocht een plekje. De jongste stak haar arm op en gebaarde dat ik dichterbij moest komen. Ze barstten in lachen uit. Ik begreep het niet. Ze zeiden dat ik hun “Kerstmis” was.

Een manier om te zeggen dat ik was aanvaard.

Ik probeerde hun wat geld te geven als dank. Ze weigerden. Ze wilden alleen een omhelzing. En een paar woorden in het Calabrees om zich dichterbij te voelen.

Daar begreep ik de waarde van echte geschenken: die je niet kunt kopen of verkopen.

Het afscheid van de gids

Na drie dagen kwam de gids. Ze sprak een uur lang met de drie vrouwen. Ik stond buiten. Ik begreep niet wat ze zeiden. Het was mijn zaak niet. Het was hun taal, hun wereld, hun wet.

In de container, terwijl ik me uitkleedde, kwam de gids binnen. Nieuwsgierig. Direct. Noords. Ze omhelsde me stevig. Ze kuste me. Haar huid was zo wit als melk. Haar ogen waren zo blauw als de augustushemel.

Ze vroeg me haar mee te nemen. Ze zou alles hebben gedaan om uit die wereld weg te komen.

Ik glimlachte respectvol. Ik kon het niet. Ik mocht het niet.

Ik liet haar maar één belofte na: “Als je iets nodig hebt, schrijf me een brief. Ik zal je helpen.” Zelfs het geld weigerde ze. Ze was een mooie vrouw, maar eenzaam. Een eenzaamheid die je van ver niet ziet. Een eenzaamheid die de kou niet vergeeft.

De terugkeer naar huis

We gingen Nino ophalen. Hij was dolgelukkig. Hij wilde niet terug. Maar ik had een afspraak met zijn vrouw.

Hij vertelde iedereen over zijn drie dagen. Ik zweeg. Ik heb nooit iets gedeeld met de mensen. Alleen met het papier.

En zo, terwijl Nino terugkeerde naar zijn wereld, was ik al onderweg naar een andere. Een andere bestemming. Een andere ontmoeting.

Welkom.

Epiloog

Het Noorden neemt je niet: het verandert je. En het geeft je nooit

heel terug. Mannen komen naar de Noordpool op zoek naar licht, stilte, foto's, dromen. Vrouwen blijven om te overleven.

Mannen vertellen wat ze hebben gezien. Vrouwen zwijgen over wat ze hebben meegemaakt.

Mannen keren terug. Vrouwen blijven. Ze blijven in de kou, in huizen van sneeuw, in stiltes die niemand hoort. Ze blijven om gemeenschappen te steunen die hen niet eren. Ze blijven om kinderen, ouderen, vreemden te beschermen. Ze blijven onzichtbaar.

Ik heb van daar maar één herinnering meegenomen: een mooie, ongelooflijk mooie vrouw, maar alleen. Niet in romantische zin. In menselijke zin. In tragische zin.

Beschouwing

Het Noorden doodt het lichaam niet. Het doodt de aanwezigheid. En wat overblijft is wit: een plek waar vrouwen tegelijk leven en verdwijnen.

Daarom schrijf ik. Omdat extreme plekken hun eigen verhaal niet vertellen. En wie er doorheen reist, kan zich de luxe niet veroorloven te zwijgen.

Ik niet. Ik niet. Mijn land heeft me gebaard, en de rest van de wereld ontvangt me niet als gast, maar als familie.

Vanuit de absolute witheid van het Noorden daalde ik af in de absolute verwarring van de Verenigde Staten.

VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA

De onmogelijke opdracht

Achttien jaar werken voor een Amerikaans bedrijf geeft je iets wat geen ander bedrijf ter wereld je kan geven: een werkcultuur, procedures, een duidelijke missie en een systeem van waarden die geen theorie zijn — ze zijn dagelijkse praktijk. Ze leggen ze je niet uit; ze bouwen ze voor je. En ze doen het zonder je toestemming te vragen.

Ik zat op het kantoor in New York toen me een baan werd aangeboden die ik me nooit had voorgesteld. Geen promotie. Geen overplaatsing. Een experiment.

Een vertrouwelijk programma, opgezet om een model van menselijke relaties binnen de Verenigde Staten te valideren. Ze hadden geen managers, psychologen of trainers gekozen. Ze hadden mensen gekozen met een bepaald soort ervaring uit de echte wereld. En mijn naam kwam naar boven — ook al zat ik al achttien jaar in de verkoop. Ze keken niet naar de functie: ze keken naar de geest.

De test was eenvoudig uit te leggen en buitengewoon moeilijk te voltooien:

de 50 Amerikaanse staten bezoeken in één jaar, waarbij ik zelf de steden koos en in elke stad minstens een week bleef.

De laatste twee weken zouden een verplichte vakantie zijn. Zij zouden alle kosten dragen. Ik hoefde alleen te leven, te observeren, te begrijpen en elke maandag een verslag in te leveren. Een menselijk, droog, nauwkeurig verslag.

Ik tekende het contract. Ik liet het thuis weten. Ze vroegen niets. Ze wilden alleen weten of de maandelijkse bevoorrading was aangekomen. Ik stond op het punt een jaar Amerika tegemoet te gaan. Zij, zoals altijd, gingen de volgende maand tegemoet.

Voor de zekerheid werd mijn salaris rechtstreeks op mijn bankrekening in Italië gestort. Het was een beleefde manier om me te zeggen: “Doe niets doms. Leef met wat je hebt. Eens kijken wie je echt bent.”

Pas vijftien jaar later kreeg ik toegang tot mijn oorspronkelijke verslagen, de analyses en het materiaal dat ze over mij hadden verzameld. Daaruit is dit boek geboren. Ik kreeg toestemming om het te publiceren, op één voorwaarde: nooit het bedrijf noemen dat de opdracht gaf.

Het doet er niet toe. Dit verhaal gaat niet over logo’s. Het gaat over een man in een land dat onmogelijk te begrijpen is als je het niet zelf meemaakt.

Begin ik bij het verste punt?

De logische keuze was te beginnen aan de randen, niet in het midden. Om twee eenvoudige redenen:

1. Ik kwam vers uit het experiment: grote helderheid, maximale aandacht.

2. Door bij het uiterste te beginnen kon ik de koers bijstellen en de reis netjes afronden.

Ik hoefde niet in Boston of Chicago te beginnen. Ik moest bij een grens beginnen. Bij een plek die alleen op papier Amerika was.

Ik koos Juneau, de hoofdstad van Alaska. Geïsoleerd. Alleen bereikbaar per boot of vliegtuig. Een stad die van niemand is. De

perfecte plek om te beginnen.

Middelen optimaliseren

Voor mijn vertrek deed ik wat een Amerikaan het meest respecteert: ik organiseerde me als een professional, niet als een toerist.

Ik belde drie van de populairste luchtvaartmaatschappijen, die met de grootste binnenlandse netwerken. In minder dan een uur kocht ik een boekje met vijftig binnenlandse vluchten met 60% korting.

Geen tijdslimieten. Geen daglimieten. Geen beperkingen. Maar één voorwaarde: ze binnen een jaar gebruiken.

Hetzelfde deed ik met hotelketens, Uber Taxi's en autoverhuurbedrijven, en daarna maakte ik een behoorlijk schema van de etappes, de werkwijzen, maar niet van de tijden.

Ik was klaar.

Het was mijn eerste echte succes. Het eerste teken dat ik wist hoe ik me moest bewegen. Amerika beloont wie handelt, niet wie wacht.

Toen het bedrijf de transactie zag, deed het wat een Amerikaanse cultuur altijd doet: het controleerde de betrouwbaarheid.

Was ik in staat een jaar van voortdurende verplaatsingen aan te kunnen? Was ik in staat om te gaan met onvoorziene gebeurtenissen, afstanden en noodgevallen? Was ik zelfstandig?

Daarom regelde ik voor mijn vertrek nog een cruciaal detail:

Ik zorgde ervoor dat ik op mijn creditcard een maandelijkse kredietlimiet had van minstens $ 100.000.

Het was niet bedoeld om uit te geven. Het was bedoeld om te laten zien dat ik het kon beheren. Amerikanen denken zo: als je geen autonomie hebt, heb je geen vrijheid. En als je geen vrijheid hebt, kun je niet worden beoordeeld.

Vanaf dat moment was het programma geen opdracht meer. Het was een missie.

EN NU GAAN WE ECHT OP REIS

Alaska hoort alleen geografisch bij de Verenigde Staten. Het is een andere wereld.

Het is de plek waar vrouwen spoorloos verdwijnen. Waar een aangifte nooit haar bestemming bereikt. Waar steden niet meer zijn dan beschaafde eilanden midden in een woest continent.

Juneau was mijn eerste test: een hoofdstad zonder wegen die haar met de rest van het land verbinden. Een stuk Amerika dat niet als Amerika voelt.

Hier begon ik iets te begrijpen: de reis zou niet geografisch zijn. Ze zou menselijk zijn.

BLOK 1 (Deel I)

Alabama – Alaska – Arizona – Arkansas – Californië – Colorado – Connecticut – Delaware – Florida – Georgia

BLOK 2 (Deel II)

Hawaï – Idaho – Illinois – Indiana – Iowa – Kansas – Kentucky – Louisiana – Maine – Maryland

BLOK 3 (Deel III)

Massachusetts – Michigan – Minnesota – Mississippi – Missouri – Montana – Nebraska – Nevada – New Hampshire – New Jersey – New Mexico

BLOK 4 (Deel IV)

New York – Washington

BLOK 5 (Deel V)

Noord-Carolina – Noord-Dakota – Ohio – Oklahoma – Oregon – Pennsylvania – Rhode Island – Zuid-Carolina

BLOK 6 (Deel VI)

Zuid-Dakota – Tennessee – Texas – Utah – Vermont – Virginia – West-Virginia – Wisconsin – Wyoming ALABAMA Alabama is niet zomaar het Zuiden van de Verenigde Staten. Het is een stuk geschiedenis dat nooit afkoelt. Hier is slavernij geen hoofdstuk: ze is een schaduw. Segregatie is geen herinnering: ze is een litteken. Geloof is geen troost: het is controle. In deze staat weegt alles. De hitte weegt. Het gezin weegt. De traditie weegt het zwaarst van alles. Religie trekt zich als een riem om de keel samen. Gemeenschappen observeren, oordelen, onthouden. Niets wordt echt vergeten. Niets wordt echt vergeven. En te midden van dit alles zijn er vrouwen. Vrouwen die hele huishoudens draaiende houden zonder genoemd te worden. Vrouwen die drie diensten werken en bij het ochtendgloren opstaan om hun kinderen klaar te maken. Vrouwen die op zondag in de kerk bidden en op maandag in stilte beven. Vrouwen van wie de man uitgeput is door het werk of van wie de man niets doet. Vrouwen die op één en dezelfde dag moeder, dochter, grootmoeder en pijler van het leven worden.

Het leven van de vrouwen in Alabama is een voortdurende slinger:

– er zijn er die vroeg het huis uit gaan om te trouwen, te vluchten, te snel volwassen te worden

– er zijn er die terugkeren door een scheiding, een verloren baan, een verzwegen geweld

Het zijn gesmede vrouwen. Niet breekbaar. Geen rebellen. Geen slachtoffers.

Gesmeed.

Hun weerstand is stil, maar absoluut. Het is de kracht van wie niet mag bezwijken, omdat niemand hen zou optillen.

De serveerster van de diner

Het rook er naar koffie en gefrituurd eten. En meteen schoot me een regel te binnen die overal geldt: hoe armer een plek lijkt, hoe beter het eten. Die waarheden heb ik onderweg geleerd. En ze hebben me nooit bedrogen.

Ze heette Carol.

Blond — van nature, misschien niet — kapotte handen, een snelle glimlach, doffe ogen. Ze bediende iedereen met dezelfde vermoeide gratie. En niemand keek echt naar haar.

Ik wel. Als ik een werkende engel zie, kan ik het niet laten haar te groeten en haar een glimlach te geven. Het is het minste wat ik kan doen. Ze bracht me naar het tafeltje. “Wat wil je eten?” vroeg ze. Als we in Italië waren geweest, had ik mijn waarheid gezegd. Ik probeerde het toch:

“Ik wil jou.”

Ze keek me wezenloos aan. Of ze deed alsof ze het niet begreep — zoals sommige inboorlingen die, als ze alles begrijpen, zeggen dat ze niets hebben begrepen. Herhalen had geen zin. Toen bestelde ik:

Hotdog. Bier. En een zwarte Amerikaanse koffie, met een toetje.

Ik had haar nieuwsgierigheid gewekt. Ik zag het aan haar bewegingen. Na een paar minuten kwam ze terug: “Mijn dienst is over tien minuten afgelopen… mag ik gaan zitten?”

Ik stemde toe.

Ze ging zitten met gebogen rug, als iemand die nooit rust. Ze keek me in de ogen en zei, zonder drama:

“Ik ben gedwongen tot dit werk. Mijn man is in Irak gesneuveld. Ik heb geen kinderen, geen familie. En de straat… dat is geen werk voor mij.”

Ik antwoordde niet. Soms is het woord een belediging. Ik pakte haar hand. Een stevige druk. Een droog, schoon gebaar.

En in haar handpalm liet ik honderd dollar achter.

Ik stond op. Ik ging naar buiten. Zonder om te kijken. Maar door het glas zag ik haar. Ze was opgesprongen, als verrast, als gekwetst, als dankbaar. Ze stamelde iets wat niet overkwam.

En daar begreep ik de waarheid over Carols leven:

Ze gaat nooit zitten.

De gospelzangeres

Het was een zondag als alle andere. Ik voelde de behoefte mijn spirituele kant aan te raken, en in Alabama betekent dat naar de kerk gaan. Daar is geloof geen religie: het is een podium.

De dominee was zijn preek aan het afronden toen ik door de hoofdingang binnenkwam, die vanwege de hitte wijd openstond. Ik koos geen zij-ingang. Ik wilde dat mijn komst in die kleine gemeenschap werd opgemerkt.

Hij zag me en zei luid: “Welkom, vreemdeling.” Ik antwoordde: “Welkom aan u.”

Ik ging zitten. Het orgel begon te trillen: een hoog, vertrouwd geluid, die “Amerikaanse geest” die me aan Aretha Franklin doet denken, ook als niemand er beroemd is. En toen kwam zij binnen.

Haar stem zong niet: ze brak los.

Ze was Afro-Amerikaans, niet van het soort dat onopgemerkt blijft, maar van het soort dat het lot je maar één keer voorzet om je eraan te herinneren wat een mens kan als het leven haar verplettert. Haar stem was enorm. Haar leven was klein. Ze zong op zondag om te ademen. Ze zweeg de hele week om te overleven.

Toen het afgelopen was, stonden de mensen op om te vertrekken, alsof er niets was gebeurd. Ik liep naar haar toe. Ze was verrast: niemand daar bedankte de gospelzangeres. Het is als de lucht bedanken: iedereen vindt het vanzelfsprekend.

Ik schudde haar de hand. Ik gaf een kleine gift, van het soort dat voor nobele vrouwen is bestemd. Want ze had alles, of bijna alles. Het enige wat ze nodig had, was ik. En een minuut lang was ik er.

“Wie bent u?” vroeg ze. Ik antwoordde: “Ik ben een van de engelen die speciaal voor jou van het plafond zijn neergedaald. En dankzij jou blijf ik vandaag mens. Ik ga nooit meer terug.”

Ze glimlachte. Goed teken. Ik verkocht niets. Ik zocht niets. Ik nam in me op. Zoals altijd.

Haar nieuwsgierigheid stond op het punt te ontploffen in een vraag, maar ik liep al naar de uitgang. En toen gebeurde het.

Haar stem riep me: “Meneer! Meneer! Vreemdeling!” Een luide kreet, vol lucht en iets wat geen pijn was.

Ik draaide me niet om. Ik kan een kreet om hulp onderscheiden van een kreet van “waarom”. Dit was een “waarom”. En die had geen antwoord nodig. Mijn gift bleef aan haar voeten liggen. Het was mijn teken. De rest van haar leven, waar nooit iemand voor had geapplaudisseerd, zou ze zelf schrijven.

De studente

Ze leefde tussen boeken en subtiele discriminatie. Ik zat buiten de campus te wachten op een oud-collega die daar docente was geworden. De campus was vol jongeren die rondrenden, lachten, deden alsof ze niet bekeken werden. Zij niet. Zij keek.

Toen mijn oud-collega aankwam, omhelsde ze me stevig. De studente zag het tafereel. Ze keek niet weg. En terwijl ik de omhelzing beantwoordde, keek ik naar haar. Alleen naar haar.

De docente moest snel weg voor andere verplichtingen. Ze liet me midden op de binnenplaats achter met een vlug afscheid en een nostalgische blik. Ik ging op de rand van de fontein zitten, naast de studente. Ze glimlachte. Een van die glimlachen die geen uitnodiging zijn en ook geen verdediging: ze zijn de waarheid.

“Wat zijn je dromen?” vroeg ik haar. “Je bent jong, slim… en verdomd mooi.”

Ze bloosde niet. Ze werd niet verwaand. Ze antwoordde kortaf, als iemand die heeft geleerd met de werkelijkheid te leven:

“Ik droom ervan het Zuiden te ontvluchten.

Maar het Zuiden volgt me overal.”

Ik knikte. “Weet je waar ik vandaan kom?” Ze schudde haar hoofd. “Uit Zuid-Italië.” Ze zweeg even. Toen lachte ze. Een korte lach, van het soort dat een raam opent naar het gewicht.

We spraken weinig. Maar het was genoeg.

“We zijn geboren om te worstelen met identiteit, het verleden en verwachtingen”, zei ik tegen haar. “We vragen altijd anderen om te veranderen, maar echte verandering begint bij onszelf.”

Ze was jong. Maar het gewicht dat ze droeg, was dat niet. En ze droeg het met waardigheid.

Voordat ik vertrok, wilde ik haar iets achterlaten wat geen toespraak of belofte was. Alleen de waarheid.

“Onthoud, lieverd:

het Zuiden is voor het Noorden wat een vrouw is voor een man.”

Ze keek me aan. Ze begreep het. Meer was niet nodig.

Ik stond op. “Dag. En succes.”

Ze antwoordde niet. Ze glimlachte alleen. En die glimlach had meer toekomst dan de hele campus.

De vrouw van de moderne plantage

Ik had een afspraak met de voorzitter van de Kamer van Koophandel van de staat. Ik was vroeger in Italië raadslid geweest, en bepaalde institutionele dynamieken komen, zodra je ze weer ziet, meteen terug. Hij was lang, mager en elegant. Een gouden horloge. Een subtiele geur van oude rijkdom. Het soort dat je niet tentoonspreidt: je draagt het. Want de rijken hier ruiken niet naar geld. Ze ruiken naar alles.

Hij was trots op zijn staat. Te trots. Overtuigd dat de economie van Alabama de hele natie droeg, besloot hij het te bewijzen door me mee te nemen naar een katoenplantage. Eerst het land. Dan de verwerking. Dan de moderne landbouwindustrie, die de ketenen heeft weggenomen maar hetzelfde ritme heeft gelaten.

En daar zag ik haar.

De zon brandde op haar rug. Haar bewegingen waren vreselijk traag, precies, zonder een klacht. Ze was een vrouw in de volle kracht van haar leven, met een gezicht dat door vermoeidheid gebeeldhouwd leek. Haar gezin op haar schouders. Haar huid was doorgroefd. Haar ogen waren hard. Het tempo van iemand die zich nooit een fout permitteert, nooit.

Ik vroeg de voorzitter of ik met de arbeiders mocht praten. Ik wilde het “beter begrijpen”, zei ik. Een excuus. Ik wilde alleen met haar praten.

Ik liep naar haar toe. Ze knielde en kuste mijn hand. Een oeroud gebaar, misplaatst, buiten de tijd. Ik hield haar meteen tegen.

“Sta op”, zei ik tegen haar. “Ik ben geen bisschop. Ook geen paus. Ik ben gewoon een mens zoals jij.”

Ze antwoordde niet. Ze keek me nauwelijks aan, zoals mensen doen die het zich niet kunnen veroorloven echt te kijken. Ik bleef een paar seconden stil. Toen ging ik weg. Maar het was nog niet voorbij.

De volgende dag kwam ik alleen terug. Ik wilde haar weerzien zonder het politieke toneel om me heen.

Ik wachtte tot de arbeiders naar buiten kwamen. Toen ze me zag, sloeg ze haar ogen neer. Verlegenheid. Respect. En een onderdrukt verlangen om te spreken.

Ik hield haar tegen met een langzaam gebaar, zonder iets op te leggen. Zij was het gezicht van de verborgen continuïteit van het Zuiden: het oeroude zwoegen dat nooit is uitgewist. Alleen beter verborgen.

Ik pakte haar hand. Ik gaf haar een klein fotootje van Padre Pio dat ik altijd bij me draag. Op de achterkant had ik geschreven:

"Pijn vergeet je niet zodra ze voorbij is.

Je vergeet haar pas als je vergeeft."

Verder zei ik niets. Het was niet nodig. Ze knikte met een klein gebaar, onzichtbaar voor de anderen. Maar voor mij was dat alles.

Epiloog – Alabama

Alabama is geen staat: het is een oordeel. Een plek waar het verleden niet voorbijgaat en het heden geen toestemming vraagt. Alles staat nog op twee regels geschreven: wie blijft staan en wie valt. En altijd is degene die blijft staan een vrouw.

Ik zag vier verschillende gezichten maar dezelfde waarheid: de serveerster die nooit gaat zitten, de gospelzangeres die zingt om te

ademen, de studente die ervan droomt te ontsnappen aan een Zuiden dat haar achtervolgt, de arbeidster op de nieuwe plantages, erfgename van een oeroud zwoegen. Vier verhalen. Dezelfde wortel. Dezelfde stille strijd.

In Alabama leeft de vrouw binnen een geloof dat beschermt en straft, een gezin dat steunt en verstikt, een gemeenschap die observeert en oordeelt. Toch houdt ze stand. Ze geeft niet toe. Ze breekt niet. Ze rechtvaardigt zich niet.

Mannen beschrijven hun Zuiden als een bron van trots. Vrouwen beleven het als een beproeving.

Beschouwing – Alabama

De waarheid is eenvoudig: waar de man de naam toont, regeert de vrouw de wereld.

Alabama leerde me dat sommige levens geen stem nodig hebben om te schreeuwen. Ze hebben iemand nodig die luistert. En ik deed, opnieuw, wat ik kan: voorbijgaan, observeren, begrijpen en dan weggaan zonder te storen.

Want het Amerikaanse Zuiden heeft, net als het mondiale Zuiden, een regel die al eeuwen geldt: wie er leeft, verandert niet. Wie hen ziet, verandert.

Ik heb het gezien. En ik blijf niet dezelfde.

ALASKA

Alaska is geen staat: het is een levende grens. Een gebied zo groot als een continent, waar de mens te gast is en de natuur beslist. Er zijn steden die alleen door de lucht verbonden zijn. Dorpen die eens per maand een dokter zien. Huizen waar elektriciteit een luxe

is en warm water een voorrecht. Hier is de kou geen klimaat: ze is een personage. Ze vormt mensen, kneedt gewoonten, legt stilte op. Het leven bestaat uit onmogelijke afstanden, zwaar werk, een isolement dat diep graaft en de manier verandert waarop we spreken, liefhebben en overleven.

De inheemse gemeenschappen dragen eeuwen aan tradities. Vrouwen zijn de hoekstenen: ze houden het huis draaiende, voeden de kinderen op en houden de gemeenschap bij elkaar. Maar ze zijn niet de stem. Vaak hebben ze niet de ruimte om te vertellen wat ze doorstaan.

In de steden — Anchorage, Fairbanks, Juneau — beweegt de wereld sneller, maar de eenzaamheid blijft dezelfde. Vrouwen komen er op zoek naar werk, vrijheid, een toekomst. Velen worden uiteindelijk opgeslokt door de buitenwijken, door de diensten bij oliemaatschappijen, door slechte relaties, door de stilte van de instellingen.

Als in Alaska een vrouw valt, draagt het geluid nergens heen. De kou bedekt alles. En wat verdwijnt, blijft verdwenen.

De taxichauffeuse

De rit van het vliegveld naar het hotel was genoeg. Vijfenveertig minuten over een bevroren weg, en een weduwe van veertig hield geen seconde op met praten. Zo gaat het altijd in Alaska: mensen leven alleen, maar als ze iemand tegenkomen die luistert, gaan ze open alsof het hun laatste dag is.

Ik had besloten dat ik die hele reis schrijver zou zijn. Geen functies, geen bedrijf, geen tests. Ik bleef anoniem, want eerlijk gezegd wist ik zelf ook niet echt wat ik zocht. Ik wist alleen dat iemand me betaalde om iets te begrijpen wat ze niet uitspraken. Ze begon met de gebruikelijke vragen: leeftijd, werk, of ik getrouwd

was, of ik kinderen had. Ik antwoordde eenvoudig: “Ik ben verloofd.”

Ze barstte in lachen uit. En lachen is in Alaska het paspoort naar het vertrouwen van een vrouw. Op dat moment zat ik binnen in haar wereld.

We kwamen bij het hotel aan. Ze parkeerde en vond een excuus om me met mijn koffer naar mijn kamer te brengen. Ik begreep meteen iets: als een vrouw iets wil, vraagt ze het niet. Ze neemt het.

Het was het eerste teken dat ik voorzichtig moest zijn. Het was niet riskant, het was respectvol: een vrouw die ’s nachts alleen in Alaska rijdt, haalt de veertig niet als ze niet heeft geleerd mannen beter te lezen dan wie ook.

We bleven vrienden. We schrijven elkaar nog steeds. Ze vraagt om raad, en elke keer herhaalt ze dezelfde zin:

“Je hebt de oplossing voor ieders problemen, maar voor jezelf heb je geen problemen. Je hebt kansen.”

Een vrouw die in de ijzige kou rijdt om te overleven. En die nooit is opgehouden anderen beter te begrijpen dan zij haar ooit hebben begrepen.

De grenspolitieagente

’s Ochtends ging ik een wandeling maken. Ik doe altijd hetzelfde als ik reis: ik laat mijn papieren en portemonnee in het hotel en neem alleen het visitekaartje van het hotel mee. Het is een gewoonte die ik al jaren heb. Ik keek naar de huizen, de kou, de stilte van Alaska, toen er zonder waarschuwing twee politieauto’s aankwamen. Twee agentes sprongen eruit, hielden het verkeer

tegen, spanden geel lint en zetten een gebied af alsof er net een moord was gepleegd.

Ik bleef staan kijken, maar na een paar seconden beval een van hen me te blijven waar ik was. Ze wilden me als getuige verhoren.

Getuige waarvan?

Ik had niets gezien. Ik was gewoon een man die een wandeling maakte.

De “zaak” was deze: een hond was gestikt. Iemand had hem hotdogs gegeven zonder water. In Alaska is ook dat een misdrijf.

Op dat moment dacht ik dat ik op een filmset was beland. Maar het was echt. Het was Alaska. En ik was er.

Ze hielpen me in hun auto en brachten me terug naar het hotel om mijn papieren op te halen. Een van de twee sprak goed Frans en begon me in die taal vragen te stellen.

De hond was dood. De schuldige moest worden gevonden. Ik was erbij, dus ik kon worden ondervraagd.

Ik zei dat ik van dieren hield. Dat ik er in Italië twee had. En dat was, in die onverklaarbare Noord-Amerikaanse logica, genoeg om me als “niet verdacht” te beschouwen.

De spanning zakte. De formaliteiten verdampten. En er kwam een uitnodiging voor een etentje.

De politieagente had, buiten haar uniform, een vuur over zich dat je midden in het ijs niet zou verwachten. Vergeet de clichés over Mexicaanse of Spaanse vrouwen: de vrouwen van Alaska zijn heet om te overleven, niet om te spelen.

Het etentje was eenvoudig, ongecompliceerd en zonder pretenties. Mijn grappen lieten haar lachen zoals ze in jaren niet had gelachen. Hier, op zulke afgelegen plekken, is lachen een zeldzaam goed.

Aan het eind namen we afscheid zonder beloften of verwachtingen. Er bleef maar één ding over, sterk en scherp:

Stilte.

Het soort dat in Alaska altijd na elk verhaal komt. En dat zwaarder weegt dan het ijs.

Het universiteitsmeisje

Ik had in het hotel gevraagd waar de bibliotheek was. Voor mij is dat altijd een ideale plek geweest: stilte binnen, woorden buiten. Een plek waar mensen zich in kalmte hullen, om weer zichzelf te worden zodra ze door de deur naar buiten stappen.

Ik zag Elga — de secretaresse — meteen. Ze droeg een moderne bril met een rood montuur. Een detail dat bij een vrouw uit het Noorden stijl, karakter en natuurlijke sensualiteit uitstraalt. Ik nodigde haar uit voor een koffiepauze. Ze dacht geen twee keer na: ze sloot de bibliotheek af en we gingen weg.

We kwamen bij de bushalte, maar onze bus was een paar minuten eerder vertrokken. Een telefoontje dat nooit doorkwam. Een gemiste trein. Een van die kleine breuken die kansen worden.

Ze liet de moed niet zakken. Ze nam me bij de arm alsof ze me al jaren kende en nam me mee naar haar huis. Ze zette Engelse thee, koekjes, een eenvoudig, bijna kinderlijk welkom. Ik was de Italiaan die er toevallig was, zij een jonge universiteitsstudente op zoek naar een stukje toekomst. In die kleine, opgeruimde woonkamer

begreep ik één ding: vriendelijkheid is in Alaska een kort gebaar. Een onmiddellijke daad. Het is geen formaliteit: het is noodzaak.

Ze zocht een man. Ze zei het niet, maar het was duidelijk aan elke beweging die ze maakte. Ik deed het enige wat ik echt kan: ik gaf haar wat raad. Ik was niet degene die haar hand had moeten vasthouden. Ik ben op de wereld gekomen om te geven, niet om te nemen. En dat was niet mijn moment.

Drie jaar later kreeg ik een e-mail. Een foto. Zij, met een kind in haar armen. En één enkele zin:

"Ik heb hem jouw naam gegeven.

Niet uit liefde. Uit respect."

In een land waar de vorst alles bedekt, is soms een klein gebaar genoeg om een spoor achter te laten dat nooit smelt.

De huisvrouw

Ik merkte dat ik mijn dieet aan het opgeven was. Maar één keer per dag eten ging prima op reis, maar niet op een plek als Alaska, waar de kou je verteert zonder toestemming te vragen. Ik besloot het restaurant te laten voor wat het was en naar de markt te gaan. Het was de meest logische keuze: goed eten en de mensen van hier beter observeren.

In supermarkten in de provincie begrijp je alles: hoe ze zich kleden, hoeveel ze uitgeven, hoe ze naar hun kinderen kijken, hoe ze met vermoeidheid omgaan. Het is de eerlijkste etalage van de stad.

Ik pakte een zakje Italiaanse prosciutto en wat buffelmozzarella — een zeldzame luxe in die ijzige kou — toen een volle winkelwagen tegen mijn zij botste. Instinctief dacht ik dat het toeval was. Maar

mijn ervaring is dat vrouwen niets “per ongeluk” doen. Ze weten altijd waar ze heen gaan.

Ze keek me aan en zei: “Prosciutto en mozzarella… dan moet je wel Italiaan zijn?” Ze had alles in één seconde door: de nationaliteit, de smaak, zelfs de elegantie van de aankoop.

Ze heette Rose, zesenvijftig jaar oud.

Ze woonde met haar dochter, haar schoonzoon en twee kleinkinderen. Zij waren haar vreugde en haar last. Het soort vrouw dat een huis drijvende houdt zonder dat iemand het merkt.

Ik stelde een kop koffie voor in een café vlakbij. Ze nam het zonder aarzelen aan. Ze maakte haar boodschappen af, zette ze in de auto en reed terug naar mij.

Aan tafel begon ze te praten. Veel. Ik luisterde. Ik onderbrak haar niet. Soms is het sterkste woord de stilte die je de ander laat gebruiken.

Op een gegeven moment glimlachte ze en zei: “Italiaans, liefde, mamma, pizza, spaghetti…” De gebruikelijke zin, gebouwd op clichés, maar met een echte tederheid. Ik vroeg me af of ze een van mijn boeken had gelezen.

Toen zei ze het: ze was schrijfster. En ze had een tekst van mij gekocht, verschenen onder een pseudoniem. Gelukkig maar: ze had me niet herkend.

Ze vertelde verder over haar leven, het volle huis, de dagen die allemaal hetzelfde waren, de angst dat het haar kleinkinderen aan iets zou ontbreken, de liefde die niet kan worden uitgesproken omdat ze vanzelfsprekend lijkt.

Toen ze eindelijk ophield, keek ze me in de ogen. Het was een van die blikken die meer zeggen dan duizend woorden.

Ik zei haar alleen dit: “Ik koop je boek morgen. En dan stuur ik je de recensie.”

Ze was ontroerd. Haar stem trilde een beetje: “Dank je. Je weet niet wat het met me deed om je te ontmoeten. Wat een elegant, beleefd mens… Zijn alle Italianen zo?”

Ik antwoordde zoals ik altijd antwoord: “Kijk naar handen en voeten. Daar zie je waar iemand echt vandaan komt.”

Rose glimlachte. Het was de glimlach van een onzichtbare vrouw die, één middag lang, had opgehouden onzichtbaar te zijn.

Epiloog – Alaska

Alaska verwelkomt je niet en wijst je niet af. Het observeert je. Het meet je. Het houdt je in spanning tot het weet of je eerlijk genoeg bent om nog een dag te blijven of verstandig genoeg om te vertrekken.

In deze staat is afstand niet geografisch: ze is menselijk. Mensen leven in stiltes die een paar seconden duren, maar hier maanden worden. Eenzaamheid is hun moedertaal. En vrouwen zijn degenen die haar het best spreken. Ik zag vier vrouwen in vier verschillende rollen, en ze hadden allemaal één ding gemeen: ze wachtten op niemand.

De taxichauffeuse reed om niet stil te staan. De politieagente controleerde een wereld die niet te controleren was. De universiteitsstudente zocht een toekomst op een plek die het heden afpakte. De huisvrouw droeg een heel huis zonder dat iemand haar zag.

In Alaska vragen vrouwen niet. Ze handelen.

Het is een plek waar het leven kort is, de nacht lang, en de waarheid geen toeschouwers nodig heeft.

Beschouwing – Alaska

Alaska leerde me iets eenvoudigs en woests: de wereld is niet verdeeld tussen mannen en vrouwen. Ze is verdeeld tussen wie de last draagt en wie haar bij anderen neerlegt.

In deze staat dragen zij de last.

Ik zag geen kwetsbaarheid. Ik zag waardigheid. Ik zag een kalmte die niet uit vrede voortkomt, maar uit gewenning aan de storm. Ik zag vrouwen die niet klagen omdat ze weten dat niemand zou luisteren als ze het deden.

De vrouwen van Alaska zijn niet onzichtbaar omdat ze ontbreken. Ze zijn onzichtbaar omdat niemand lang genoeg naar hen kijkt om hen echt te zien.

Het zijn moeders zonder tijd, werkneemsters zonder werktijden, hoedsters zonder publiek. Ze zijn een deel van de samenleving dat niet om applaus vraagt. En dat nooit zal doen.

De vrouwen van Alaska praten niet over wat ze meemaken. Daarom doe ik het nu.

ARIZONA

Arizona is een open wond in de woestijn. Een vlakte van stof, canyons en stiltes die niet vloeken, maar oordelen. Hier is de zon niet warm. Ze brandt. En de nacht is niet koel. Ze verdeelt.

Het is een grensstaat, waar elke weg een verdachte draagt. Immigranten, grenswachters, inheemse stammen, veteranen, vrachtwagenchauffeurs, alleenstaande vrouwen, gebroken gezinnen: allemaal door elkaar in een meedogenloze hitte.

De steden lijken modern, maar zodra je buiten de omtrek komt, voel je de waarheid: Arizona is woestijn, ontvolking, drugs, botsingen tussen culturen, inheemse wortels die nooit uitsterven en een eenzaamheid zonder horizon.

En de vrouwen? Hier leven ze in het oog van de storm: tussen grenzen en identiteit, tussen overleven en trots, tussen geweld en vrijheid.

De vrouw van Arizona kan alles zijn: – Inheemse Hopi of Navajo– Mexicaanse immigrante– Alleenstaande moeder uit een spookstad– Grenspolitieagente– Verpleegster in de reservaten– Studente in Phoenix die van ontsnappen droomt.

Maar in elke rol is er dezelfde last: standhouden zonder te kunnen stoppen.

De grenspolitieagente, 38 jaar oud

Een ontmoeting met de ordediensten, waar ook ter wereld, is altijd een test van de samenleving waarin je je bevindt. Ik heb het altijd beleefd als een rechtstreekse confrontatie met het gebied, zijn regels, zijn grenzen, zijn geesten.

Die middag had ik een auto gehuurd om me vrij en onafhankelijk te voelen. Ik was ervan overtuigd dat de weg van mij was. Maar in Amerika is de weg nooit van jou. Ze is je iets verschuldigd.

Ik reed vier uur zonder te stoppen. Toen vijf. De woestijn van Arizona is meedogenloos: eindeloze canyons, huiveringwekkende stiltes, mijlen die allemaal hetzelfde lijken.

En toen zag ik het. Een politieauto met zwaailichten. Bevel om te stoppen.

Er stapte een vrouw uit. Ze had uitgesproken Mexicaanse trekken, intense zwarte ogen, donker haar strak naar achteren, rode lippen. Donkere Ray-Bans, en een lichaam dat uit de woestijn zelf gebeeldhouwd leek. Zonder na te denken zei ik tegen haar:

“Bent u weggelopen van een schoonheidswedstrijd?”

Ze liet zich door niemand aanraken. “Doe niet zo grappig. Pak de papieren, of ik arresteer u.”

Zeer helder. Dodelijk. Professioneel.

Ik gaf haar alles. De gebruikelijke vragen: waarom ik zo dicht bij de grens was, waar ik vandaan kwam, waarom ik al uren in een rechte lijn reed. “Ik kan niet zeggen dat ik paddenstoelen aan het plukken ben”, antwoordde ik. “Ik wil het echte Amerika zien, het Amerika dat je niet in boeken vindt.” Ze liet me uitstappen. Ze controleerde alles. Toen bestudeerde ze me. “Waarom hebt u geen alcohol? Waarom rookt u niet?” “Ik ben oud-rugbyspeler. Er is maar één van mijn ondeugden over.” “Eten?” zei ze. “Wat ik wil, kun je niet eten. Je kunt het alleen liefhebben.” “De hond?” lachte ze. “Nee.” Ze verstijfde. Ze besefte dat ik te ver ging. Het was gevaarlijk terrein: zij had macht, gezag en ook nog een karakter dat niet om toestemming vroeg. “Kunt u weten wat je alleen kunt liefhebben?” vroeg ze. “Natuurlijk. Degene bij wie alles begon, degene die ons heeft gemaakt, degene die ons in leven houdt, degene die ons vooruitdraagt.” “Wie?” “De vrouw. Hebt u het niet begrepen?” Ze antwoordde niet. Ze gaf me de papieren terug. “Ga terug. Dit is uw weg niet.” Ik gehoorzaamde. Het was het verstandigste wat ik kon doen. Toen kwam de nacht.

En om tien uur zag ik haar de lobby van mijn hotel binnenkomen. Burgerkleding. Dezelfde blik. Dezelfde kracht. Een vrouw die precies wist wat ze wilde.

Ze kwam naar me toe. “Mag ik iets drinken?”

“Nee”, antwoordde ik. En ik stond op.

Ze pakte mijn arm. “Waarom ga je weg?”

Ik keek haar in de ogen en zei de waarheid:

“Gevaar ontvluchten is geen lafheid. Het is gezond verstand.”

En ik ging weg.

De Navajovrouw

Die ochtend werd ik laat wakker. Ik moest later op de campus spreken, als gastspreker. Ik pakte mijn werktas, liep naar de parkeerplaats en stapte in de eerste bus waarop “Campus” stond. Een simpele, domme, onschuldige vergissing.

Na een uur herkende ik nog steeds niets. Andere wegen, andere landschappen, en niemand die uitstapte. Toen stopte de bus. Eindhalte.

Navajoreservaat.

De volgende bus zou pas de dag erna vertrekken. Geen telefoon, geen contact, geen manier om de collega’s te waarschuwen. Ik zou de volgende dag moeten verschijnen en het misverstand uitleggen. Het gebeurt. Het leven waarschuwt niet.

Zodra ik het reservaat binnenkwam, omhelsde het opperhoofd me als een familielid dat na jaren terugkeert. Hij stelde me voor aan

zijn vrouw, zijn dochter en zijn naaste familie. Ze lieten me rondkijken, boden me iets te drinken aan en zeiden terloops:

“We geven vanmiddag een feest voor je.”

Ze wachtten op iemand anders. Ik zou er bij toeval terechtkomen. Of soms komt het lot vermomd als een vergissing. Ik glimlachte. Ik nam het aan. Ik liet de woestijn beslissen.

Bizonvlees. Bloedkoeken. Aardappelen, paprika’s en uien. Bier en alcohol zonder maat. Overal traditionele kleding. Het vuur brandde. De trage trommels. En de dochter van het opperhoofd die me een hoed met een witte veer opzette.

Ze was een echte Navajo. Zwijgzaam. Oplettend. Gewend alles te zien en niets te zeggen. Een van die vrouwen die opgroeien te midden van traditie, werk, huiselijke wonden die niemand aangeeft, en een identiteit die zelfs onder het beton niet sterft.

Het feest ging door tot diep in de nacht. Taferelen die ik in films met John Wayne had gezien, maar omgekeerd: zij waren niet de aanvallers. Zij waren de overlevenden.

Ze lieten me slapen in de tipi van het opperhoofd, liggend op bizonhuiden. Zonder kleren. Een oeroud ritueel. Ik nam het aan. Ik was er niet om me te verzetten tegen een wereld die me had verwelkomd. Na een tijdje kwam de dochter van het opperhoofd binnen. Dezelfde stijl. Geen woorden. Alleen aanwezigheid.

Toen kwamen het opperhoofd en zijn vrouw, ieder in zijn eigen huiden, ieder op zijn eigen plek. Ze keken hoe het met hun dochter ging. En ze keken hoe het met mij ging. Blij. Vredig. Alsof alles op zijn juiste plaats was.

De volgende ochtend zocht ik een wc. Ze wees naar een rietveld en een rivier.

Ik probeerde me in de rivier te wassen, maar het water was troebel en vol vis. Ik ging het riet in. Het leek veilig.

Ik vergiste me.

Zodra ik me had geïnstalleerd, kwamen er twee indianen tevoorschijn met kranten in de hand, alsof het de normaalste zaak van de wereld was. Toen een derde. Toen nog een.

Het hele dorp scheet in hetzelfde rietveld.

En ik dacht dat ik alleen was.

De bus terug naar de beschaving stond op het punt te vertrekken. Die mocht ik niet missen.

De dochter van het opperhoofd hield me tegen. Er lag twijfel in haar ogen. “Zie ik je nog terug?”

Ik gaf haar mijn laptop. Een manier om in contact te blijven. Een kans.

Maar dat contact kwam nooit.

Want de stilte van de indianen is geen afwezigheid. Ze is geschiedenis. Ze is wet. Ze is geheugen dat geen bevestiging zoekt.

De verpleegster van de spooksteden – 45 jaar oud

Mijn schildklier was gaan opspelen. Ik at niet, maar ik kwam aan. Een klassieker.

Ik probeerde het bij de apotheek: geen recept, geen medicijn. Ik probeerde de supermarkten: geen vrij verkrijgbare versies. De enige optie die overbleef was het ziekenhuis.

En daar ontmoette ik haar.

Conchita.

Verpleegster. Vijfenveertig jaar oud. Ze woonde in de verlaten gebieden van Arizona, waar de hitte weegt als een vloek en de nacht vol is van overdoses, verre sirenes en lege huizen. In spooksteden verdwijnen mensen al terwijl ze nog leven.

Ze keek naar me. Elke dag zag ze wanhopige mensen, drugsverslaafden, gewonden, gebroken gezinnen. Iemand als ik — een buitenlander, in pak, beleefd, en hier alleen voor schildkliermedicatie — stond niet op de lijst van dringende problemen.

Toch was de procedure een onoverkomelijke barrière. Obamacare bood zorg voor iedereen, ja, maar alleen als je was opgenomen.

Ik hoefde niet te worden opgenomen. Ik moest alleen blijven leven.

Ik drong niet aan. Het was niet nodig. Ik zei haar alleen dat ik in het hotel vlakbij logeerde. Ik liet haar mijn naam achter: Ferdinando. Verder niets.

Ik vertrok. Die nacht, rond middernacht, ging de telefoon van het hotel. De receptionist vroeg me of hij een dame naar boven mocht laten komen of dat ik liever naar de lobby kwam.

Ik koos ervoor naar beneden te gaan.

Conchita stond daar. In burgerkleding. Zonder uniform, zonder rol.

“Kunnen we praten?” vroeg ze. Ik knikte.

We gingen naar een pub vlakbij. Toen we tegenover elkaar zaten, stak ze haar hand onder de tafel en gaf me een kleine witte envelop. Daarin zaten mijn medicijnen. Ze gaf ze door zoals men

drugs doorgeeft aan verslaafden. Met dezelfde voorzichtigheid, hetzelfde risico, dezelfde geheimhouding.

Ik begreep niet waarom ze het deed. Ik had haar niets gevraagd.

Ik begreep het pas toen ze sprak.

“Het gaat niet om het medicijn”, zei ze. “Het gaat om de manier waarop u om dingen vroeg. De wijze. De manieren. De stijl.”

Ze keek me in de ogen. Een vrouw die haar dagen doorbrengt te midden van geschreeuw, noodgevallen, geweld en armoede, herkent meteen wie niet wil nemen, maar alleen wil leven.

“Ik doe het niet voor iedereen”, voegde ze eraan toe. En dat wist ik.

Midden in een woestijn vol afwezigheden had een onzichtbare vrouw besloten er te zijn.

De serveerster uit Tucson – 22-jarige immigrante

’s Middags kreeg ik trek in iets zoets. Het was geen honger, het was een gebrek aan genegenheid, en dat wist ik. Het eenvoudigste middel was in een restaurant gaan zitten en iets met suiker bestellen.

De serveerster kwam meteen. Klein, slank, tenger van lichaam maar snel in haar bewegingen. Ze leek het zusje van Speedy Gonzales in een rok: ze glipte tussen de tafeltjes door alsof haar enkels in brand stonden.

“Hoe oud ben je?” vroeg ik haar.

Ze keek niet eens naar haar notitieblok. Ze keek me woedend aan.

“Wat kan het jou schelen? Consumeer, betaal en vertrek. En als je me lastigvalt, bel ik de politie.”

Tweeëntwintig kilo lichaam. Twintig ton karakter. Puur dynamiet in een glazen pot.

De eigenaar kwam meteen naar buiten en verontschuldigde zich. Hij had alles gezien. Ik had niets verkeerds gedaan, maar zij was er niet een om te analyseren: ze reageerde.

Ze vertelde me haar verhaal. Ze was uit Mexico gekomen met niets: geen geld, geen familie, geen deugdelijke papieren, geen zekerheid. Ze bediende aan tafels om te overleven en hoopte op een toekomst die Arizona zelden biedt.

Ze had haast. Alle haast van de wereld. En die haast was haar grens.

Ik vroeg om pen en papier. Ik schreef een brief. Geen romantiek, geen illusies: alleen de waarheid. Ik liet hem voor haar achter bij de eigenaar, die knikte zoals men knikt naar iemand die respect toont.

De volgende dag liep ik langs de zaak. Ik ging niet naar binnen. Ik wilde alleen observeren.

Plotseling hoorde ik snelle voetstappen achter me. Een klap op mijn rug.

Ik draaide me om.

Zij was het.

Het vertrokken gezicht, de nerveuze ogen, de korte adem.

“Ik ben tweeëntwintig”, zei ze.

“En waar slaap jij verdomme? Ik heb de hele nacht naar je gezocht. Zelfs de politie weet niet waar je bent.”

Ik keek haar aan. Ze was hetzelfde meisje als de avond ervoor, maar zonder harnas. Een kind in een wereld die volwassenen verslindt.

Ik nam afscheid van haar. En ik vertrok. Niet uit onverschilligheid. Uit respect. Want bepaalde kwetsbaarheden moet je niet aanraken: je moet ze laten gaan.

Epiloog – Arizona

Arizona is geen landschap: het is een grens. En grenzen steek je niet over. Je gaat de confrontatie met ze aan.

In deze staat is hitte geen temperatuur: ze is een oordeel. De woestijn is geen ruimte: ze is eenzaamheid. Mensen leven niet, ze houden stand.

Ik ontmoette vier vrouwen en ze hadden allemaal hetzelfde woord: overleven. De grenspolitieagente, tot de tanden gewapend maar zo alleen als de woestijn waarin ze patrouilleert. De Navajovrouw, dochter van een meedogenloos land en van een herinnering die nooit heelt. De verpleegster van de spooksteden, die ongezien levens geneest en redt wie niets meer heeft. De immigrante serveerster, tweeëntwintig jaar woede en kwetsbaarheid, in oorlog met een wereld die groter is dan zijzelf.

Vier verschillende wegen. Dezelfde woestijn vanbinnen.

In Arizona wachten vrouwen niet op een toekomst: ze zoeken haar met al hun kracht. En als ze haar niet vinden, lopen ze door. Want stoppen betekent verdwijnen.

Mannen doorkruisen deze staat om de canyons te zien. Vrouwen doorkruisen hem om de dood te ontlopen. En ze doen het in stilte, zonder iemand iets te vragen.

Beschouwing – Arizona

De woestijn leert je één ding: niemand overleeft alleen.

En toch zijn het de vrouwen van Arizona die het doen. Elke dag. Elke nacht. In een adembenemend klimaat en een samenleving die eist dat je sterk bent, zelfs als je het niet kunt.

Het zijn vrouwen die geen tijd hebben om te klagen. Ze hebben geen tijd om te dromen. Ze hebben geen tijd om fouten te maken.

En ik deed, opnieuw, wat ik altijd doe: ik ontmoette ze, observeerde ze, luisterde, en liet ze dan gaan. Want respect komt ook voort uit niet tegenhouden. Arizona herinnerde me eraan dat er levens zijn die niet vragen om begrepen te worden: ze vragen alleen om niet genegeerd te worden.

En ik zal ze niet negeren. Nooit.

ARKANSAS

Arkansas is een trage bocht tussen heuvels, rivieren en krakende houten huizen. Het is een staat die geen lawaai maakt, omdat lawaai ongewenste aandacht zou trekken. Hier is alles tot op het bot uitgekleed: landarbeid, vergeten mijnen, geïsoleerde gemeenschappen, wijken waar armoede geen fase is maar een erfenis.

Het is het Amerika dat buiten de kaart leeft. De rijkdom ligt in het westen. De moderniteit ligt in het noorden. Hier blijven de anderen achter: zij die geen alternatief hadden.

De vrouwen van Arkansas zijn degenen die bij elkaar houden wat overblijft: wankele gezinnen, huizen die instorten, echtgenoten die afwezig zijn of overwerkt. De vrouw uit Arkansas wordt vroeg volwassen, trouwt vroeg en wordt vroeg oud.

Zij is: – een fulltime moeder – een verpleegster zonder diploma – een geïmproviseerde psychologe – kokkin, chauffeuse, opvoedster – een onderbetaalde arbeidster in supermarkten, op boerderijen, in goedkope klinieken.

Maar daar houdt het niet op. Arkansas heeft ook een andere kant: hard, verborgen, gemaakt van banen die macht geven maar levens wegnemen. Zij is ook: – een postbeambte die de geheimen van het hele land kent – een manager van lokale bedrijven, zonder bonussen of glorie, alleen stress – een ambtenaar van de belastingdienst, gevreesd maar genegeerd, verpletterd door papierwerk en lage salarissen – een FBI-agente die hierheen is overgeplaatst als straf of ter bescherming, gedwongen tot zwijgen – een technica bij het waterbedrijf, die water garandeert aan een gemeenschap die niet eens haar naam kent – een arbeidster in een farmaceutisch bedrijf, waar genezing wordt beloofd maar slopende diensten worden aangeboden

Het geloof is een anker. Het zwoegen is dagelijks. De eenzaamheid is de norm.

Hier zoeken vrouwen geen emancipatie: ze zoeken adem. En vaak vinden ze die niet.

De postbeambte – 48 jaar oud

In Arkansas staat het postkantoor in het hart van het stadje. Het is meer dan een plek waar brieven en pakketten langskomen: er circuleren roddels, cheques, klachten, fraudes en bekentenissen.

Zij houdt het draaiende. Zij weet alles van iedereen. Maar niemand weet iets van haar.

Voor mij was het alsof ik terugkeerde naar het kantoor van mijn moeder. Vijfendertig jaar bij de post, en bepaalde verhoudingen

herken je meteen: strakke hiërarchieën, vertrouwen in een select groepje, geld dat van hand tot hand gaat maar altijd onder controle. Ik ging naar binnen en wist al wat voor antwoord ik zou krijgen. Voorspelbaarheid is een voordeel.

Het was een koud kunstje dat Kriss, 48, directrice, de deur van haar kantoor voor me opende. Ze behandelde me meteen als een "buitenlandse consultant", met die nieuwsgierigheid vermengd met wantrouwen die vrouwen hebben die gewend zijn niemand te vertrouwen, maar moe zijn om alles alleen te doen.

Eerst liet ze me zien wat ze kon. Daarna, met meer moed, wat ze wilde.

Toen de eerste drempel eenmaal genomen was, deed het contact met het geld en met haar dagelijkse werktuigen de rest. Ze begon te praten. Moeizame verhoudingen met de directie, een geblokkeerde carrière, gebroken beloften, voortdurende controles, nul erkenning.

"Ik heb snelle en doeltreffende oplossingen nodig", zei ze.

Ik zei haar alleen een Latijnse zin, als provocatie de ruimte in gegooid: "Do ut des." Ik geef het jou, zodat jij het kunt geven.

Ze begreep het meteen: "Ik geef je alles wat je wilt, als je me helpt."

In drie dagen stelde ik een reeks brieven op voor de algemene directie. Ze las ze, ondertekende ze mee en verstuurde ze. Kort daarna kwam de oproep.

Ze eiste dat ik haar als consultant zou vergezellen. Ik stemde toe. Het resultaat was duidelijk: – van beambte naar manager – salarisverhoging – dezelfde functie – veel minder controles.

Ze kwam het kantoor uit, springend van vreugde. Het was een probleem dat ze minstens vijf jaar met zich meedroeg, en in een week was het verdwenen.

’s Avonds nam ze me mee uit eten.

Ze kwam elegant gekleed aan, anders dan ik haar op kantoor had gezien. Het was duidelijk dat iemand haar had geholpen zich klaar te maken: collega’s, vriendinnen, haar dochter. Iedereen had meegedaan aan die overgang van “verwaarloosd” naar “zichtbaar vrouw”.

Aan het eind van het diner liep ze naar de kassa om te betalen. Ze kwam terug zonder dat gedaan te hebben. De eigenaar had haar tegengehouden: de rekening was al betaald.

Ik had hem van tevoren gewaarschuwd: “Neem geen cent van haar aan. Het is mijn rekening.”

Kriss glimlachte. Toen zei ze dat ik mee moest komen. “Ik breng je naar huis. Ik wil je het cadeau geven dat je verdient.”

Ik wist precies wat ze in gedachten had. Ik zei dat ze maar vast moest gaan, dat ik haar zo zou inhalen.

Ik daarentegen ging naar het vliegveld. Ik verliet de staat.

Drie dagen later kreeg ik een e-mail van haar. Ze schreef dat ze teleurgesteld was door mijn gedrag, maar ook dankbaar. Ze had, in haar woorden, “een bijzondere man gevonden die niets terug wilde voor het veranderen van mijn leven”.

FBI-agente uit de koers – 38 jaar oud

Ze komt uit Washington, gewend aan grote onderzoeken, zware briefings en glazen kamers met mannen die over het leven van anderen beslissen. Nu zit ze in een bureau in een buitenwijk van

Arkansas: goedkope drugs, huiselijk geweld, koppig zwijgen. Haar macht is nutteloos. Haar eenzaamheid is echt.

Ik was daar om mijn vaardigheden en mijn zwakheden aan de ambassade op te geven. Standaardprocedure. Ik kom haar kantoor binnen: Marion, 38, een gedwongen overgeplaatste federale agente.

“We moeten elkaar tutoyeren, Nando”, zei ze meteen. “Zeg eens: heb je zwakheden?”

“Ja. Vrouwen.”

Ze verstijfde. “Wat bedoel je?”

“Ik help ze, ik hou van ze als ik kan… en ik verlaat ze.”

“Waarom?” vroeg ze. “Omdat jij altijd met dezelfde tanden kauwt, terwijl wij er veel meer hebben. Het is een kwestie van gedrag: niet alles kan worden vastgehouden, niet alles kan worden behouden.” Nu wilde zij geanalyseerd worden. “Doe het dan ook bij mij. Zeg me waarom ik hierheen ben overgeplaatst. Laat me zien wat jij ziet.”

Drie minuten. Niet meer. Het was genoeg om haar te laten instorten.

Haar probleem was eenvoudig: ze kon haar emoties niet beheersen. In een dienst als de FBI is dat een vloek. Het maakt je zwak, het maakt je onbetrouwbaar, ze nemen je je onderzoeken af en sturen je naar een plek waar je geen schade kunt aanrichten.

Ik zei het haar. Zonder filters.

Eerst weigerde ze het te aanvaarden. Toen dacht ze even na. En ze barstte in tranen uit. Ze omhelsde me zoals je iemand omhelst die

de waarheid zegt wanneer niemand anders daar de moed voor heeft gehad.

Daarna ondertekende ze de documenten die mijn positie bevestigden. Het was een logische handeling, maar haar handtekening was emotioneel.

Op weg naar buiten belde ik Washington. Ik vroeg om een overplaatsing: “Plaats me over naar Miami. Hier kan ik me niet bewegen. Daar ben ik vrij.”

Zes maanden later had Marion nog steeds contact met me. Telefoontjes, e-mails en verzoeken om afspraken.

Ik zei haar altijd hetzelfde: “Er is geen toekomst. Ik ben al ergens anders.”

Ze gaf het niet op. Ze zat bij de FBI. En wanneer de FBI je in het vizier heeft, laten ze je niet zomaar los.

De arbeidster in de farmaceutische industrie – 55 jaar oud

Ze werkt in een fabriek die medicijnen maakt voor het hele land. Een schrijnende ironie: ze geneest anderen en vergiftigt zichzelf. Zware chemicaliën, zware diensten, maskers die maar half beschermen, een salaris dat tegen niets beschermt.

Niemand kent haar naam. Iedereen slikt de pillen die door haar handen gaan.

Mijn binnenkomst was niet gepland. Het begon allemaal bij een diner, na covid, toen ik lachend zei dat ik vier doses Pfizer had gekregen, allemaal uit dezelfde partij, en dat die partij een “Viagra-variant” bevatte die blijvende voordelen garandeerde. Een grap. Een van de mijne.

Maar iemand aan de tafels ernaast luisterde mee. En het nieuws ging het hele land rond. Daarna de hele wereld.

Het farmaceutische bedrijf wilde me ontmoeten. Om het te begrijpen. Om het na te gaan. Want in de Verenigde Staten kan een goed sociaal rumoer een aandelenkoers verdubbelen.

Ze namen me mee de fabriek in. Zodra ik binnenkwam, stonden 130 mensen op en applaudisseerden. Ik was rood tot achter mijn oren, en zij waren ervan overtuigd dat ik op het punt stond het "geheim" te onthullen.

Ik zei de waarheid: "Het was een grap." Ze geloofden het niet.

Managers, leidinggevenden en secretaresses dromden om me heen: iedereen wilde een detail, een bevestiging, een sprankje technische waarheid.

Maar het was een arbeidster, 55 jaar oud, handen verwoest door de chemicaliën, een rug gekromd door jaren onzichtbaar werk, die me om een gesprek vroeg. Ze brachten haar met mij naar een kamer. Ze kwam binnen, neerslachtig. Leeg. Moe.

We praatten vijfenveertig minuten.

Niet over vaccins. Niet over partijen. Niet over wonderbaarlijke potentie.

We praatten over het leven. Over mislukkingen die voor normaal doorgaan. Over dromen die begraven zijn omdat niemand daar de luxe heeft om ze te hebben.

Ik zei haar maar één waarheid: "Dromen geneest niet, maar het redt. En het kost minder dan het goedkoopste medicijn dat jullie maken."

Ze ging glimlachend weg. Haar collega's keken naar haar alsof ze het universele tegengif had gevonden.

"Wat heeft hij tegen je gezegd?" vroegen ze haar.

Ze gaf geen antwoord. En ik zal het nooit vertellen.

Het was het eenvoudigste geheim van de wereld: woorden, als je ze op de juiste plek weet te zetten, openen ruimtes waar geen lucht was.

En voor haar was die dag gewoon ademen genoeg.

De elegante dievegge – 30 jaar oud

Ze steelt niet uit instinct. Ze steelt omdat Arkansas het niet vergeeft wie met niets geboren is.

Ze is beschaafd, intelligent en op een angstaanjagende manier briljant. Ze had manager, docente en consultant kunnen worden. In plaats daarvan is ze een schaduw geworden: ze beweegt zich tussen huizen, chats, identiteiten, beloften en gemiste kansen.

Ik leerde haar online kennen. Een verzoek om hulp kwam binnen op Skype, een keurig profiel, een naam die een code leek: Last A. Haar mooi noemen was een belediging. Mooi was een understatement. Dievegge was vanzelfsprekend. Dom was normaal. Een raadsel met perfecte make-up.

Ze vroeg me om hulp. Ik gaf het haar.

Binnen een jaar had ze $ 14.000 verzameld, allemaal voor haar opgegeven behoeften. Nooit een ontmoeting. Nooit een videogesprek. Nooit een telefoontje. Alleen digitale brieven, zorgvuldig opgestelde verzoeken, noodgevallen die echt leken.

Het was de zoetste oplichting die ik ooit heb ondergaan.

Uiteindelijk besloot ik haar te gaan zoeken. Little Rock. De stad van Bill en Hillary Clinton.

Ik ontmoette haar moeder, Rita. Een vriendelijke, verwarde vrouw die haar dochter niet echt kende. Toen ze me zag, verblikte of verbloosde ze niet; ze vroeg me zelfs om meer geld, met de vanzelfsprekendheid van iemand die ademhaalt.

Op dat moment zag ik de waarheid.

Ze was niet alleen. Ze was verbonden met een groep in Ghana. Ze droeg 55% van haar opbrengst af. Een professional uit noodzaak. Iedereen vroeg me hoe ik in zo'n vuil spel had kunnen trappen. Hoe ik het had kunnen geloven. Betaald. Volgehouden. Geaccepteerd.

Maar het antwoord was eenvoudig, en ik had het helder vanbinnen:

Wie gemaakt is om te helpen, denkt niet aan het kwaad. Die ziet alleen het goede dat hij kan doen, ook wanneer de wereld hem iets anders laat zien.

Epiloog – Arkansas

Arkansas is geen staat: het is een trage val. Een web van armoede, stilte, minimaal werk en levens die stilletjes vervagen. De vrouwen die ik hier ontmoette vroegen niet om redding. Ze vroegen gewoon om een plek om te ademen.

De postbeambte, koningin van alle geheimen van het land, wilde alleen haar waarde terugkrijgen. De FBI-agente, van hoog gevallen, vocht meer tegen zichzelf dan tegen de misdaad. De arbeidster in de farmaceutische industrie, onzichtbaar tussen pillen en chemicaliën, redde de wereld door zichzelf beetje bij beetje te vergiftigen. En de elegante dievegge… zij was het

volmaakte symbool van deze staat: intelligent, briljant, maar gedwongen de weg te kiezen die het leven haar had opgelegd.

Arkansas liet me één eenvoudig ding zien: hier overleven vrouwen zo goed als ze kunnen. Sommigen houden stand. Sommigen zijn gevlucht. Sommigen glijden weg in de schaduw, omdat het licht er nooit is geweest.

En allemaal blijven ze, op de een of andere manier, afwezig. Niet omdat ze ontbreken. Maar omdat niemand ze ziet.

Reflectie – Arkansas

In deze staat begreep ik dat armoede geen economische toestand is. Het is een emotionele, culturele en mentale toestand. Het is de diepe overtuiging dat je niets anders verdient. Wie hier geboren wordt, moet vechten tegen een ongeschreven lot.

De vrouw uit Arkansas heeft geen toekomst: ze bouwt er een met haar blote handen. Elke dag. In een samenleving die over kansen praat, maar alleen overleven uitdeelt.

Ik zag hier iets helder:

Vrouwen vallen niet.

Ze worden losgelaten.

En de echte zonde is niet de armoede. Het is de onverschilligheid van wie kijkt en doorloopt.

Ik loop niet door. Ik kijk, ik luister, ik schrijf. En ik haal deze verhalen uit deze aarde, want als ik dat niet deed, bleven ze begraven zoals alles hier: in stilte, stof en schaamte.

CALIFORNIË

Californië is geen staat: het is een massale illusie.

Voor wie het van ver bekijkt, is het zon, palmbomen, film, technologie, de oceaan, de Amerikaanse droom. Voor wie het van onderaf beleeft, is het een voortdurende breuk: extreme rijkdom op een paar meter van absolute armoede, hightechwerk naast oogstwerk op de akkers, afgesloten villa's en plastic tenten op de stoep. Het is de plek waar de wereld komt zoeken naar mogelijkheden en vooraf geschreven hiërarchieën vindt.

Voor vrouwen is Californië een valse belofte: – schijnbare vrijheid – verkondigde rechten – tentoongespreide kansen.

maar de regel is altijd dezelfde: als je het tempo niet bijhoudt, verdwijn je.

De afwezigheden zijn hier geen stiltes: het zijn lichamen die het systeem achterlaat zonder om te kijken.

De vrouw van Silicon Valley – 39 jaar oud

Ze noemen het de "hoofdstad van de innovatie", maar Silicon Valley is een gesloten leengoed waar de macht mannelijk is, wit of Aziatisch, technisch geschoold, competitief tot aan het delirium toe.

Vrouwen zijn hier officieel welkom: – diversiteitsprogramma's – ethische bedrijfscodes – panels over gendergelijkheid – lachende foto's in jaarverslagen.

Maar in de kamers die ertoe doen, is het beeld anders.

Ze heeft twee diploma's, een master, perfect Engels en grote technische vaardigheden. Ze werkt aan digitale producten, data en

platforms. Ze brengt haar dagen door in vergaderingen waar drie mensen over de echte ideeën beslissen: twee aan tafel, een op het scherm.

Ze eisen soft skills van haar, bemiddelingsvaardigheden en empathie. Ze geven haar een coördinerende rol, geen leidinggevende. Ze willen dat ze aanwezig is, maar geen hoofdrolspeelster.

Moederschap is in dit systeem een logistieke afwijking. Er zijn voordelen, verlof, ondersteuning, voorzieningen om eicellen in te vriezen, een bedrijfscrèche — maar altijd met één onuitgesproken voorwaarde: je mag niet vertragen.

Als ze zwanger wordt, wordt ze gezien als een mogelijk probleem. Als ze dat niet wordt, ziet men haar als een “man in een rok”, vervangbaar zoals iedereen. In beide gevallen is ze een werktuig: nooit het middelpunt.

Avondvergaderingen, “noodweekenden” en nachtelijke gesprekken met Azië of Europa tasten je privéleven niet aan. Het systeem eist totale beschikbaarheid.

Wanneer ze instort – burn-out, angst, slapeloosheid, zingevingscrisis – is het antwoord altijd hetzelfde: – yoga – mindfulness – privétherapie.

Nooit een structurele herziening. Nooit een echte herverdeling van de macht.

Haar afwezigheid is niet fysiek: ze is symbolisch. Ze is aanwezig in elk proces, maar nooit in de uiteindelijke erkenning.

De technologie verkoopt de wereld verhalen over vrouwelijke empowerment. Maar diep vanbinnen blijven vrouwen

uitzonderingen die gemanaged moeten worden, geen pijlers die erkend moeten worden.

De migrante uit de Central Valley – 28 jaar oud

De Central Valley is een deel van Californië dat toeristen niet zien en dat de films niet filmen.

Het is de landbouwcorridor die het halve land voedt: – fruitvelden – groenten – amandelen – wijngaarden – verwerkende industrie.

In dit landschap is de migrante de onzichtbare drijvende kracht van de keten. Ze komen uit Mexico, uit Midden-Amerika, uit arme gemeenschappen zonder echt alternatief. Velen hebben geen papieren, anderen hebben wankele papieren, en allemaal delen ze dezelfde toestand: hun bestaan hangt ervan af dat ze geen problemen veroorzaken.

Ze werkt op de akkers, in de kassen en in de verpakkingsfabrieken. Uitputtende diensten, gekromde rug, extreme hitte, pesticiden in de lucht, subtiel en voortdurend toezicht. Ze praat weinig, kijkt veel, luistert naar alles.

Het loon is laag, vaak onder het werkelijke minimum. Overuren worden niet altijd geregistreerd. Ziekteverlof wordt niet gedekt: wie niet komt werken, wordt vervangen.

Geweld is wijdverbreid, maar wordt vaak niet geregistreerd: – intimidatie op het werk – seksuele chantage – dreiging met ontslag – dreiging met aangifte bij de autoriteiten.

Aangifte doen betekent het risico lopen alles te verliezen. Zwijgen betekent iets mee naar huis blijven brengen voor de kinderen.

Haar afwezigheid is institutioneel: ze komt niet voor in de openbare statistieken, ze heeft geen vertegenwoordiging, ze neemt

niet deel aan de discussies waarin over de landbouw wordt beslist, en ze wordt niet geraadpleegd wanneer er over ecologische transitie of duurzame toeleveringsketens wordt gesproken.

Zij is de vrouw die het voedsel van een hele natie draagt zonder recht te hebben op een plek in het officiële verhaal.

Californië presenteert zichzelf als “groen”, begaan met het milieu, de gezondheid en de toekomst. Maar op de akkers van zijn agrarische hart werken vrouwen in omstandigheden die elke slogan logenstraffen.

De vrouw van de beeldindustrie – 32 jaar oud

Hollywood, televisiestudio’s, digitale platforms, bureaus, reclame, sociale media. Californië heeft een wereldwijde economie gebouwd op het beeld. In het centrum van deze machinerie staat de vrouw die als oppervlak wordt gebruikt.

Actrice, figurante, model, influencer, achtergrondfiguur. Wat in de eerste plaats telt, is niet ethisch, cultureel of professioneel: het is esthetisch.

Er zijn vaste categorieën van “vrouwenrollen”: – jonge vrouw voor reclamespots – “gewone” vrouw voor gezinscampagnes – gehyperseksualiseerd lichaam voor sommige doelgroepen – geruststellende figuur voor andere.

Casting is niet alleen selectie: het is een cultureel filter. Het beslist wie getoond kan worden, wie verkoopbaar is en wie afgewezen kan worden.

De expliciete en impliciete eisen zijn altijd dezelfde: – binnen een bepaald gewicht passen – make-up, retouches, aanpassingen accepteren – zich aanpassen aan stereotiepe scripts – niet tegenspreken wie betaalt.

Wie bepaalde scènes of situaties probeert te weigeren, wordt als “lastig” beschouwd. Wie misbruik of chantage meldt, wordt geïsoleerd, krijgt een etiket en wordt vaak vervangen door stilte.

Grote wereldwijde campagnes praten over body positivity, respect, empowerment en inclusie. Maar in de gangen van de kantoren, bij de castings en in de productievergaderingen blijven de echte criteria ouderwets, banaal en gewelddadig.

De vrouw is hier hyperzichtbaar als beeld en onzichtbaar als vrij subject.

Haar afwezigheid is psychologisch: ze is losgekoppeld van zichzelf, omgevormd tot een merk, gedwongen haar waarde in cijfers te meten: views, likes, volgers, engagement.

Achter elk perfect gezicht op een reclamebord staat een persoon die vaak bijna geen controle heeft over hoe ze wordt voorgesteld.

De dakloze vrouw – 50 jaar

Californië heeft ook een van de grootste daklozenpopulaties van de Verenigde Staten.

Tenten onder viaducten, geïmproviseerde kampen langs kanalen, mensen die in auto’s wonen, in vervallen campers en op stoepen die tot woongangen zijn omgevormd. Los Angeles, San Francisco, Oakland, San Diego: de armoede is overal, zichtbaar en genegeerd.

De dakloze vrouw is dubbel blootgesteld: – als arme vrouw – als kwetsbaar vrouwenlichaam.

Vaak heeft ze een geschiedenis van: – onbetaalbare huren – verloren banen – verwoestende scheidingen – huiselijk geweld – onbehandelde gezondheidsproblemen – verslavingen als verdoving.

De nacht is nooit rust: het is verdediging. Een paar dingen beschermen, een slaapzak, een tas, een document, een herinnering. Sociale diensten bestaan, maar ze zijn: – traag – ontoereikend – bureaucratisch – soms vernederend.

Dakloze vrouwen ontsnappen aan precieze statistieken: zij zijn degenen die zich verplaatsen, die van plek wisselen om aanvallen te ontlopen, die niet naar opvangcentra gaan omdat ze bang zijn, die hun kinderen niet naar de diensten brengen uit angst dat ze hun worden afgenomen.

Haar afwezigheid is moreel: de samenleving ziet haar, maar erkent haar niet als een deel van zichzelf. Ze wordt beschreven als een probleem, nooit als het gevolg van politieke en economische keuzes.

Californië, dat spreekt over digitale inclusie, innovatie en een duurzame toekomst, leeft samen met vrouwen die hun haar wassen in openbare fonteinen, die zich omkleden op een parkeerplaats, die eten dankzij een gaarkeuken.

Geen van hen is een “extreem geval”. Ze zijn het normale gevolg van een model dat de ondergang van wie de kosten van het leven niet aankan als onvermijdelijk aanvaardt.

Epiloog – Californië

Californië is de etalage van de wereld en tegelijk haar achterkamer.

Naar buiten toont het: – technologie– film– muziek– universiteit– innovatie

Vanbinnen verbergt het: – uitbuiting in de landbouw – ongelijkheid op de woningmarkt – extreme onzekerheid – verslavingen – structurele dakloosheid. Vrouwen zijn hier niet

afwezig doordat ze ontbreken. Ze zijn afwezig door de verzadiging van beelden.

Wanneer een plek overal voortdurend vrouwenlichamen toont — schermen, reclameborden, video's, advertenties, feeds van sociale media — geeft ze de wereld de illusie dat vrouwen in het centrum staan.

In werkelijkheid: – de vrouw die in de technologie werkt, bestuurt weinig – naar de migrante op de akkers wordt niet geluisterd – de professional van het beeld wordt in kant-en-klare rollen geperst – de dakloze vrouw wordt met de blik ontweken.

Californië bewijst dat afwezigheid niet alleen leegte is: het kan oververtegenwoordiging zijn zonder echte macht.

Het is de staat waar vrouwen overal verschijnen, maar veel minder worden erkend dan de wereld denkt.

Reflectie – Californië

In Alaska is afwezigheid vorst. In Alabama is het geschiedenis. In Arizona is het de grens. In Californië is het make-up.

Hier wordt de afwezigheid van vrouwen gemaskeerd door: – progressieve slogans – correcte reclamecampagnes – conferenties over gelijkheid – motiverende storytelling.

We praten over "inclusie", maar echte inclusie wordt gemeten aan drie concrete parameters: – wie beslist – wie meer betaald krijgt – wie het zich kan veroorloven nee te zeggen.

Op deze drie punten blijven Californische vrouwen – in alle sociale klassen – te vaak achter:

– de manager wordt getolereerd zolang ze geen volledige macht eist – de migrante wordt met rust gelaten zolang ze zwaar werk

aankan zonder te protesteren – de professional van het beeld wordt gebruikt zolang ze bij de doelgroep past – de dakloze vrouw wordt genegeerd zolang ze het verkeer of het fatsoen niet hindert

De wereld kijkt naar Californië om de toekomst te begrijpen. Maar als ze echt naar de vrouwen keek die het overeind houden, zou ze een eenvoudige waarheid ontdekken:

Er is geen toekomst op een plek die de afwezigheid normaal vindt van

wie haar draagt.

Daarom staat Californië in dit deel. Niet als mythe, niet als ansichtkaart, niet als vijand. Als bewijs.

Een van de hoofdsteden van de verbeelding van de wereld, waar het moeilijkste om te zien altijd hetzelfde blijft: het echte leven van vrouwen die nooit op het scherm komen.

COLORADO

Colorado is een staat die doet alsof hij eenvoudig is, maar dat niet is. Het is het Amerika dat leeft tussen twee uitersten:

– bergen die bescherming lijken – steden die werken als sociale laboratoria

Het is een schoon, ordelijk, oppervlakkig progressief gebied, maar met opvallend duidelijke tegenstrijdigheden: buitengewoon hoge kosten van levensonderhoud, onzichtbare segregatie, technisch werk, afgesloten woonwijken en een stil sociaal isolement.

Hier verdwijnen vrouwen niet door zichtbaar geweld. Ze verdwijnen door te veel orde, culturele druk en verstikkende sociale verwachtingen.

Colorado is een staat die veel vraagt en weinig teruggeeft. De vrouwen die er wonen, bewaren een moeilijk evenwicht:

– technisch en mentaal werk – gezinnen die totale aanwezigheid eisen – gemeenschappen die observeren en oordelen – geestelijke gezondheid zonder ruimte – geografisch isolement vermomd als “levenskwaliteit”.

Het is een staat waar je niet valt omdat iemand je duwt. Je valt omdat niemand je ziet uitglijden.

De vrouw uit Denver – 35 jaar oud

Denver is modern, functioneel en schoon. Iedereen praat over technologie, startups en levenskwaliteit. Maar in de praktijk is het een stad die veel van vrouwen vraagt en buitengewoon weinig teruggeeft.

Zij is een professional: – diploma’s – technische vaardigheden – vaste baan – middelhoog salaris.

Alles is perfect, op papier.

Ze leeft onder voortdurende druk: prestaties, doelstellingen, vergaderingen, projectmanagement, meetbare resultaten elke week.

De bedrijven praten over werk-privébalans. Maar ze eisen voortdurende beschikbaarheid.

Ze heeft een duur appartement, een volle agenda en een minutieus georganiseerd leven. Ze valt niet door armoede: ze valt door uitputting.

Haar afwezigheid is mentaal. Ze is altijd aan het werk, altijd aan het denken, ze houdt alles bij elkaar — tot er iets breekt. En wanneer het breekt, gebeurt dat in stilte.

De lerares in de bergen – 42 jaar oud

Buiten Denver en Boulder verandert Colorado van gezicht. Bergen, kleine gemeenschappen, dorpen waar in de winter weinig mensen blijven en waar in de zomer toeristen toestromen om foto's te maken.

De lerares is hier de pijler van het gebied: – ze geeft les – ze leidt – ze begeleidt – ze kent iedereen – ze is psychologische steun – ze is een uitgebreide familie voor de kinderen.

Ze leeft tussen sneeuw, afgelegen wegen en kleine scholen. Haar werklast is enorm, haar salaris beperkt.

Haar afwezigheid is institutioneel: ze draagt de gemeenschap, maar neemt nooit deel aan de politieke beslissingen. Zij is de vrouw die werkt om een heel land overeind te houden zonder erkend te worden.

De vrouw uit de indianenreservaten – 30 jaar

Het "onzichtbare" deel van Colorado zijn de reservaten. Gebieden waar de geschiedenis zwaarder weegt dan de moderniteit.

Inheemse vrouwen ervaren drie niveaus van onderdrukking: – structurele armoede – een interne patriarchale cultuur – extern institutioneel in de steek laten.

Ze werkt vaak in sociale programma's, stamscholen en gezondheidscentra met het hoogst noodzakelijke. Ze vecht tegen verslaving, depressie, huiselijk geweld en een geografische afstand die volledig isoleert.

Haar afwezigheid is cultureel: het moderne Colorado beschouwt haar niet als deel van zijn identiteit, en haar gemeenschap erkent

niet altijd haar recht om zichzelf opnieuw uit te vinden. Zij is een vrouw die een heel volk draagt terwijl de wereld haar negeert.

De vrouw van het skioord – 27 jaar oud

Aspen, Vail, Breckenridge, Telluride. Luxe, geld, wintersport, seizoenseconomie.

De vrouw die hier werkt – serveerster, barvrouw, liftbediende, receptioniste, instructrice – leeft in een dubbele wereld:

– de buitengewoon rijke toeristen – de werknemers die alles overeind houden

Ze werkt zonder vaste uren, is onderbetaald en vaak in onzekere omstandigheden. Ze deelt piepkleine kamers met andere werknemers om de huur te kunnen betalen.

Ze is omringd door rijkdom, maar blijft geïsoleerd. Ze moet omgaan met arrogante toeristen, seizoensmanagers en voortdurende eisen.

Haar afwezigheid is economisch: ze schept rijkdom voor iedereen, maar blijft arm.

Epiloog – Colorado

Colorado is een staat die perfect lijkt, maar dat niet is. Hij is ordelijk, welvarend, modern en sociaal in evenwicht — op papier. Maar zijn vrouwen leven op drie breuklijnen:

– mentale druk – territoriaal isolement – institutionele afwezigheid

Er zijn geen schandalen, geen massale gewelddaden, geen chaos. En juist daarom weegt hun afwezigheid nog zwaarder.

Hier vallen vrouwen niet omdat iemand ze duwt. Ze vallen omdat iedereen aanneemt dat ze het wel volhouden.

Reflectie – Colorado

De kracht van de vrouwen van Colorado is geen lawaai maken. En niet in het nieuws komen.

Het is een subtiele, moderne, intelligente afwezigheid. Moeilijk te herkennen, makkelijk te negeren.

Colorado leert een eenvoudig ding: afwezigheid is niet alleen armoede, geweld, kou of opsluiting. Ze kan ook orde zijn. Ze kan ook welzijn zijn. Ze kan ook verwachting zijn.

Wanneer een vrouw niet door chaos wordt overweldigd, maar door "alles loopt prima", dan is het probleem niet zichtbaar – maar wel echt.

En daarom staat ook Colorado hier: om eraan te herinneren dat vrouwelijke afwezigheid niet maar één gezicht heeft. Ze heeft er vijftig. Een voor elke staat.

CONNECTICUT

Connecticut is een staat die velen zich voorstellen, maar weinigen echt kennen. Van buiten is hij elegant: onberispelijke stadjes, schone buitenwijken, uitstekende scholen, dure benzine, nette stoepen, huizen met perfecte gazons. Het is de "hoge" kant van Amerika, de kant die nooit haar stem verheft, die organiseert, bestuurt en beheert.

Hier lijkt alles in evenwicht, maar dat evenwicht is niet natuurlijk: het is een voortdurende druk, een voortdurend onderhoud van fatsoen, van schijn, van verwachting.

Connecticut vraagt je niet te schitteren. Het vraagt je nooit fouten te maken.

Het is een staat waar je goed kunt leven als maar drie dingen waar zijn: – sociale competitie – emotionele beheersing – het stille oordeel van de gemeenschappen

Vrouwen verdwijnen hier niet door armoede of zichtbaar geweld. Ze verdwijnen door gedwongen aanpassing. Een beleefde verdwijning: zonder geschreeuw, zonder schandaal, zonder nieuws.

Het is een verfijnde afwezigheid, maar desondanks een afwezigheid.

De vrouw van het verzekeringskantoor – 40 jaar oud

Connecticut is de verzekeringshoofdstad van de Verenigde Staten. Hartford verkondigt het overal: “Insurance Capital of the World.”

Achter die slogans zitten duizenden vrouwen voor eindeloze schermen: – claims – polissen – risicoalgoritmen – digitaal papierwerk – procedures – meetgegevens.

Hun werk is precies, technisch en minutieus aangestuurd. Elke fout kost het bedrijf geld en hen tijd. Elke beslissing moet worden gerechtvaardigd, gedocumenteerd, goedgekeurd en gevalideerd.

De dag is een keten van controle.

Zij houdt alles bij elkaar, omdat het systeem verwacht dat ze onberispelijk is. En het loon is goed: uitstekend, vergeleken met andere landen.

Maar de emotionele prijs is buitengewoon hoog.

De vrouwen hier storten niet in. Ze lopen langzaam leeg, zonder geluid te maken. Want niemand in deze kantoren vraagt hoe het met je gaat. Ze vragen alleen: “Hoe staat het met je werk?”

Haar afwezigheid is mentaal: elke dag aanwezig, maar losgekoppeld van zichzelf.

De vrouw uit de rijke buitenwijken – 45 jaar oud

Het rijke deel van Connecticut is een wereld apart. Enorme huizen, stille SUV’s, perfecte tuinen, privéscholen, eeuwenoude sociale normen.

Hier werken vrouwen niet altijd “buitenshuis”: ze werken binnen het sociale systeem.

Haar rol is cultureel: – onberispelijke moeder – meegaande echtgenote – aanwezigheid in comités – beheer van het huis – ingepland vrijwilligerswerk – perfect imago.

Als ze uit elkaar valt, mag ze het niet zeggen. Als ze ongelukkig is, mag ze het niet laten zien. Als ze alleen is, mag niemand het weten.

Haar afwezigheid is een kwestie van identiteit: ze verdwijnt achter de rol die ze moet belichamen.

Op een plek waar “alles perfect is”, kan ze het zich niet veroorloven barsten te laten zien.

Het is een elegante gevangenis, maar desondanks een gevangenis.

De vrouw van de elite-universiteit – 34 jaar oud

New Haven is de thuisbasis van een van de meest prestigieuze universiteiten ter wereld: Yale.

De academische omgeving lijkt progressief, modern en attent. Maar onder de oppervlakte liggen starheid, felle concurrentie en torenhoge verwachtingen.

De onderzoekster leeft een paradox: – ze is ontwikkeld – ze is bekwaam – ze is goed voorbereid – ze staat centraal in de culturele productie.

maar ze wordt ook verpletterd door het systeem.

Publicaties, conferenties, subsidies, artikelen, mentoraat, onderwijs, interne betrekkingen. Een voortdurende inspanning die het leven, de geest en het lichaam doordringt.

Vrouwelijke collega's zijn vaak rivalen. Mannelijke collega's domineren nog steeds de historische leerstoelen.

Haar afwezigheid is institutioneel: de kennis die ze voortbrengt draagt de universiteit, maar haar carrière vordert trager, onzekerder, meer in de wacht.

Velen houden stand. Velen vertrekken.

Yale blijft perfect. Zij niet.

De vrouw uit de gemengde wijken – 31 jaar

oud

Buiten de rijke buitenwijken en ver van de elite-universiteiten ligt het echte Connecticut: lage lonen, hoge huren, onzekere banen, gemengde gemeenschappen en een sociaal systeem dat niet altijd werkt.

Vrouwen zijn hier de verborgen pijler: ze werken in supermarkten, openbare scholen, woongroepen, sociale diensten, kleine bedrijven en de eerstelijnszorg. Ze houden alles overeind: – onderbetaalde

baan – kinderen – uitgebreide familie – traag openbaar vervoer – voortdurende stress.

Haar afwezigheid is economisch: ze werkt veel, verdient weinig en komt niet vooruit.

En ze leeft in een opvallende paradox: ze woont in een van de rijkste staten van Amerika zonder zich deel van de rijkdom te voelen.

Want de rijkdom is hier privé, niet sociaal.

Epiloog – Connecticut

Connecticut lijkt “veilig”, “schoon”, “stabiel”. En in zekere zin is het dat ook.

Maar het is ook een van de staten waar vrouwen het makkelijkst verdwijnen zonder geluid. Niet door geweld, niet door honger, niet door kou. Door sociale verwachting.

Het is een afwezigheid met een glad oppervlak: geen chaos, geen geschreeuw, geen indrukwekkende statistieken. Alleen levens die verpletterd worden door hoge eisen en lage beloningen.

Niemand merkt het, omdat alles werkt. En dat is precies wat het gevaarlijk maakt.

Reflectie – Connecticut

In veel staten valt de afwezigheid op. Hier is ze discreet. Beleefd. “Normaal”. Connecticut laat zien dat een vrouw kan hebben: een huis, een baan, een inkomen, een veilige wijk, een respectabele gemeenschap.

en tegelijk als persoon volledig onzichtbaar kan zijn.

Sociale perfectie is een dun mesje. Ze vraagt je te glimlachen terwijl ze je je ruimte afneemt.

Connecticut leert dat afwezigheid ook kan ontstaan uit te veel orde, te veel fatsoen, te veel controle.

En dat geen samenleving echt vooruitstrevend is zolang ze vrouwen niet toestaat aanwezig te zijn zonder perfect te hoeven zijn.

DELAWARE

Delaware is een glibberige staat. Klein, rustig en fiscaal krap. Het lijkt een klein detail, maar het is een vitaal onderdeel van de Amerikaanse machinerie.

Hier zijn geen gigantische metropolen, woestijnen, bergen of verblindende spiegels. Er is een verborgen economie, een discrete politiek, een bureaucratie die in stilte miljarden verplaatst.

Delaware is waar Amerika zijn bedrijven inschrijft, zijn geld bewaart en zijn rekeningen vereffent. Een plek in het midden: niet te rijk, niet te arm, niet te lawaaierig.

Het is een perfecte grijze zone.

In Delaware explodeert vrouwelijke afwezigheid niet. Ze verdampt. Traag, gestaag, onzichtbaar in de cijfers en in het publieke debat. Hier verdwijnen vrouwen door stille overbelasting, door banen die te klein zijn om meegeteld te worden, door rollen die nooit in het nationale verhaal terechtkomen.

De vrouw van het bedrijfskantoor – 38 jaar oud

Delaware is de juridische thuisbasis van meer dan een miljoen Amerikaanse bedrijven. Het archiveert bedrijfsdocumenten, fusies, trusts, eigendomswisselingen, belastingdocumenten en transacties ter waarde van miljarden.

De wereld denkt dat dit werk door grote managers wordt gedaan. Het wordt gedaan door vrouwen in raamloze hokjes, die eindeloze stromen documenten verwerken.

Ze werkt in een ordelijk kantoor, vol regels, procedures en controles. Ze maakt bijna nooit fouten, want een fout kan miljoenen kosten. Ze is snel, precies en onzichtbaar.

Haar dag bestaat uit: formulieren, handtekeningen, protocollen, controles, e-mails, checklists.

Haar werk draagt een heel economisch systeem. Maar niemand ziet het. Niemand erkent het. Niemand praat erover.

Haar afwezigheid is structureel: ze houdt een papieren imperium overeind zonder ooit in de verhalen van de macht te verschijnen.

De vrouw van het magazijn en de logistiek – 33 jaar oud

Delaware is niet alleen bureaucratie. Het is ook een haven, vrachtverkeer, opslag en toeleveringsketens.

De vrouw werkt hier in: – koelhuizen– sorteercentra– industriële magazijnen– voedingsbedrijven– nachtelijke coördinatie. Zware diensten, hoog tempo, gekromde ruggen, kille lucht. Herhaalde bewegingen, risico op letsel, voortdurend toezicht.

Haar loon is laag. Haar contract is vaak onzeker. Haar leven heeft geen marge.

Haar afwezigheid is economisch: ze werkt hard, verdient weinig en groeit nooit.

Zij is de vrouw die het verborgen deel van de handel draagt, terwijl de wereld alleen naar de grote steden kijkt.

De vrouw van de eerstelijnszorg – 47 jaar oud

Delaware heeft geen gigantisch zorgstelsel. Het heeft een minimaal en uiterst kwetsbaar netwerk van eerstelijnszorg.

De vrouw draagt hier: – verzorgingshuizen– kleine huisartsenpraktijken– buurtklinieken– thuiszorg– steun voor eenzame ouderen– vergeten chronische patiënten.

Haar werk is emotioneel, fysiek en onafgebroken. Ze ziet meer lijden dan ze kan dragen. Ze maakt extra uren zonder erkenning. Ze verdient minder dan ze verdient.

Haar afwezigheid is sociaal: ze vervangt de Staat waar de Staat niet komt, maar niemand beschouwt haar als een wezenlijk deel van het systeem.

Wanneer ze er niet is, valt alles uit elkaar. Maar wanneer ze werkt, merkt niemand het.

De vrouw uit de arme wijk – 29 jaar

oud

Delaware heeft ook zijn kwetsbare plekken: wijken getekend door armoede, huiselijk geweld, drugs en verwaarlozing. Vrouwen staan hier voor drie problemen tegelijk: onzeker werk, stijgende kosten van levensonderhoud en weinig sociale bescherming.

Ze werkt als caissière, schoonmaakster, seizoenarbeidster, babysitter en keukenhulp. Ze wast, maakt schoon, zorgt voor en

richt de huizen van anderen in.

Haar dag is een race: kinderen, bussen, diensten, boodschappen, huis, problemen.

Haar afwezigheid is stedelijk: ze woont in een stad die over wedergeboorte spreekt, maar juist de vrouwen achterlaat die haar op de slechtste momenten overeind houden.

Epiloog – Delaware

Delaware heeft niet het drama van Californië, de ijzige temperaturen van Alaska of de hardheid van het Zuiden.

Er is iets anders aan: normaliteit als vorm van onzichtbaarheid.

Hier maakt het werk van vrouwen geen lawaai, omdat het: – technisch – repetitief – essentieel – stil – weinig verhalend is.

Er is nooit een explosie. Er is voortdurende slijtage.

Vrouwen halen de krantenkoppen niet. Ze protesteren niet massaal. Ze eisen geen ruimte. Ze houden het gewoon vol.

En juist dat maakt hen onzichtbaar.

Reflectie – Delaware

Delaware toont aan dat vrouwelijke afwezigheid een nog verraderlijker vorm kan aannemen: het perfecte beheer van de stilte. Hier zijn vrouwen de drijvende kracht achter: – bureaucratie – coördinatie – basisgezondheidszorg – minimale diensten. toch verschijnen ze nooit in de verhalen van Amerika. Afwezigheid is geen lawaai. Ze is achtergrond. En Delaware is daar het bewijs van: een plek waar het land altijd voorbijkomt, maar waar de vrouw altijd stilstaat.

Ferdinando Frega